

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Expediční turismus. Jižní Amerika
Bakalářská práce

Autor: Alena Podsedníková

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: Prof. RNDr. Josef Zelenka, CSc.

Hradec Králové

duben 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a veškeré použité literární prameny a jiné zdroje jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Hradci Králové dne 20. dubna 2018

Alena Podsedníková

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce Prof. RNDr. Josefu Zelenkovi, CSc., za odborné vedení, cenné rady a podporu, kterou mi při tvorbě této práce poskytl. Zároveň bych chtěla poděkovat spolucestovateli Ing. Ladislavu Kalousovi, který se mnou expedici v Jižní Americe absolvoval a pomohl mi při sběru dat k výzkumu.

Anotace

Téma: Expediční turismus. Jižní Amerika

Bakalářská práce na téma „Expediční turismus. Jižní Amerika“ má za cíl zhodnotit předpoklady expedičního turismu ve vybraných destinacích Jižní Ameriky. Výzkum a sběr dat byl proveden během dvouměsíční expediční cesty po Jižní Americe. Teoretická část obsahuje vysvětlení pojmů souvisejících s expedičním turismem a charakteristiku Jižní Ameriky se zaměřením na expediční turismus. V praktické části je analyzován expediční turismus ve vybraných zemích Jižní Ameriky a zhodnoceny předpoklady aktivit expedičního cestovního ruchu. Dále je v praktické části zhodnocena nabídka vybraných expedičních zájezdů cestovních kanceláří v České republice. V závěru je navržena expedice napříč Jižní Amerikou a vysvětlena forma realizace. Výsledkem práce je zhodnocení předpokladů expedičního turismu vybraných destinací Jižní Ameriky, analýza nabídky expedičních zájezdů českých cestovních kanceláří a návrh expedičního zájezdu na základě absolvované cesty.

Klíčová slova: cestovní ruch, cestovní kancelář, expedice, expediční turismus, dobrodružný cestovní ruch, zájezd.

Annotation

Title: Expedition tourism. South America

The topic of Bachelor Thesis is "Expedition tourism of South America". The aim is to evaluate the assumption of expedition tourism in some selected destinations in South America. The research was done during two-month expedition tour of South America. The first part explains the terminology concerning expedition tourism and the introduction of South America. The main part of the thesis is focused on the assumption of expedition tourism in the specific countries of South America. Furthermore, the evaluation and comparison of the offer of expedition tours of selected Czech travel agencies was made. In the last part you can find the proposal of expedition tour in South America and a form of realisation is explained. The result of the Bachelor Thesis is to evaluate the potential of expedition tourism of selected destinations in South America, the analysis of the offer of Czech travel agencies to these destinations and the proposal of the expedition tour.

Keywords: adventure tourism, expedition, expedition tourism, tour, travel agency, travel tourism.

Obsah

1. Úvod	1
2. Cíle a metodika práce	2
2.1 Výzkumné metody	3
2.2 Výzkumné otázky	3
2.3 Metodika zhodnocení předpokladů expedičního turismu	4
2.4 Metodika výběru zájezdů a CK	6
2.5 Metodika zpracování návrhu expedičního zájezdu	6
3. Teoretická část	7
3.1 Definice expedičního turismu a souvisejících pojmů	7
3.2 Charakteristika Jižní Ameriky se zaměřením na expediční turismus	11
4. Praktická část	13
4.1 Kolumbie	13
4.1.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Kolumbie	14
4.1.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Kolumbie	16
4.2 Ekvádor	17
4.2.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Ekvádoru	19
4.2.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Ekvádoru	20
4.3 Peru	21
4.3.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Peru	22
4.3.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Peru	24
4.4 Bolívie	25
4.4.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Bolívie	27
4.4.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Bolívie	28
4.5 Argentina	29
4.5.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Argentiny	30
4.5.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Argentiny	32
4.6 Brazílie	33
4.6.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Brazílie	34
4.6.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Brazílie	35
4.7 Analýza nabídky zájezdů vybraných českých CK do Jižní Ameriky	37
4.7.1 CK Livingstone	37
4.7.2 CK Kudrna	38

4.7.3 CK Adventura	39
4.7.4 CK Karavela.....	40
4.8 Navržený expediční zájezd do Jižní Ameriky	47
4.9 Porovnání vybraných zájezdů s absolvovanou expediční cestou	53
5. Shrnutí výsledků.....	54
6. Závěry a doporučení	55
7. Seznam zdrojů.....	56
8. Přílohy	I
8.1 Příloha č. 1: Fotogalerie.....	I
8.2 Příloha č. 2: Seznam obrázků	XVI
8.3 Příloha č. 3: Seznam tabulek	XVI
8.4 Příloha č. 4: Seznam použitých zkratk.....	XVI
8.5 Příloha č. 5: Zadání k závěrečné práci.....	XVII

1. Úvod

Jižní Amerika je kontinentem plným přírodních a kulturních krás. Střetávají se zde moderní prvky dnešní doby s tajemnou kulturou říše Inků. Neobjevenost a autentičnost kontinentu přináší velké možnosti pro rozvoj expedičního turismu, kterým se tato bakalářská práce zabývá. Základní poznatky a informace vycházejí z vlastních zkušeností, které byly získány na dvouměsíční cestě napříč Jižní Amerikou. Hlavní motivací pro návštěvu Jižní Ameriky bylo poznání nejzajímavějších atraktivit, jakými jsou např. Machu Picchu, solná pláň Salar de Uyuni, vodopády Iguacu a město Rio de Janeiro.

Výpravě předcházela půlroční příprava, která zahrnovala nákup letenek, studium španělského jazyka, detailní prostudování knižního průvodce, naplánování tras a možností infrastruktury, časového harmonogramu, vybavení na cestu, očkování a zajištění dalších nezbytností. Expedice započala na konci června roku 2017 na severu kontinentu v Kolumbii a vedla na jih přes země Ekvádor, Peru, Bolívii, Argentinu až do Brazílie, kde byla výprava na konci srpna 2017 ukončena.

Bakalářská práce je rozdělená do dvou částí. V teoretické části je zpracována metodika, která dotváří znalostní rámec k pochopení celkové problematiky expedičního turismu. Primárně jsou z teoretického hlediska rozebírány pojmy z oblasti cestovního ruchu.

Na teoretickou část navazuje část praktická, která se věnuje zhodnocení předpokladů aktivit pro rozvoj expedičního turismu vybraných zemí a zhodnocení nabídky expedičních zájezdů cestovních kanceláří v České republice. Na základě zhodnocení těchto nabídek bude vypracována komparace s absolvovanou expedicí. Poslední část práce se věnuje návrhu expedičního zájezdu na základě vlastní zkušenosti.

Tato bakalářská práce by měla sloužit cestovním kancelářím a návštěvníkům Jižní Ameriky k seznámení se s místy Jižní Ameriky, které mají předpoklady pro rozvoj expedičního turismu. Dále práce poskytne přehled nabídek zájezdů vybraných cestovních kanceláří zaměřených na expediční turismus. A v neposlední řadě mohou vytvořený expediční zájezd využít cestovní kanceláře ve své nabídce produktů cestovního ruchu.

2. Cíle a metodika práce

Cílem práce je na základě absolvované expediční cesty zhodnotit předpoklady pro expediční turismus v Jižní Americe, konkrétně v zemích Kolumbie, Ekvádor, Peru, Bolívie, Argentina a Brazílie. Tato analýza, vycházející také z analýzy současně nabízených produktů vybraných cestovních kanceláří v České republice, bude v praktické části zaměřena na vytvoření expedičního zájezdu po Jižní Americe a diskusi způsobu jeho realizace.

Přípravné fázi psaní bakalářské práce předcházely výběr validních výzkumných nástrojů, studium sekundárních dat, především odborné literatury a dokumentů napomáhajících porozumění problematice v plné šíři.

Z odborné literatury byly využity knižní průvodci Lonely Planet. V anglické verzi průvodce Jižní Amerikou - South America on a shoestring od St Louis et al. (2016) a v české verzi specializovaný průvodce o Peru autorů Svojtka s Co.s.r.o. (2011). Z těchto knižních průvodců byly použity informace týkající se atraktivit ČR a infrastruktury. Dalšími primárními knižními zdroji jsou publikace z knižního archivu Univerzity Hradec Králové. Konkrétně publikace Výkladový slovník cestovního ruchu od Zelenky a Páskové (2012) a publikace Úvod do tvorby odborných prací autorů Trouсила a Jašíkové (2015). Pro získání stručného zeměpisného přehledu napomohla knižní díla Cestománie II. od Borovičky (2006) a Cestománie IV. od Adamce et al. (2008). Slovenská publikace Geografia cestovného ruchu od Mariota (1983) a Průmysl cestovního ruchu od Galvasové et al. (2008) byly využity pro vysvětlení předpokladů ČR. Mezi hlavní internetové zdroje, které byly využity pro zpracování této práce, patří webová stránka hedvabnastezka.cz, kde jsou uvedeny informace a zkušenosti od konkrétních cestovatelů. Ekonomická data, informace o bezpečnosti a turistická doporučení byla získána prostřednictvím webových stránek businessinfo.cz a oficiálních stránek Ministerstva zahraničních věcí ČR (www.mzv.cz).

Z technického hlediska byly využity prostředky např. pořízení rozsáhlé fotogalerie a videozáznamy, které zachycují přírodní a kulturní atraktivity jihoamerického kontinentu a také život místních obyvatel. Další informace o cestě a každodenní situace byly zaznamenány do cestovního deníku. K výzkumu nabídek produktů cestovních kanceláří v České republice byly využity relevantní odkazy, především webové stránky vybraných cestovních kanceláří.

Země pro cestu do Jižní Ameriky byly vybrány na základě několika skutečností. Jedním z důvodů zahájení výpravy v Kolumbii byla cenová dostupnost letenek s leteckou společností Iberia. Původně měla expedice začít ve Venezuele, ale kvůli nepříznivé bezpečnostní situaci v zemi byl plán změněn. Z praktického hlediska byly zvoleny země, po kterých je možné se

dopřít veřejnou dopravou. Trasa a zastávky na trase byly průběžně upravovány podle časového hlediska, tak aby bylo možné za dva měsíce dorazit do města Rio de Janeiro, které bylo poslední zastávkou expedice. Navštívené země byly vybrány podle koncentrace atraktivit pro cestovní ruch (dále též „CR“). Hlavní motivací bylo poznání kulturních a přírodních zajímavostí, kterými země disponují a sběr výzkumných dat, vhodných pro expediční turismus. Dále byla zvolena místa, která až na výjimky, nejsou příliš turistifikována.

2.1 Výzkumné metody

K získání celkového obrazu předpokladů expedičního turismu v zemích Jižní Ameriky bylo využito kvalitativního i kvantitativního výzkumu. Zvoleny byly následující výzkumné metody:

- Primární výzkum v terénu – výzkum v terénu byl proveden během dvouměsíční expediční cesty. Harmonogram cesty byl záměrně přizpůsoben výzkumu a sběru dat k této bakalářské práci. Byla navštívena informační centra a další subjekty CR.
- Neřízené rozhovory s místními obyvateli a turisty – cílem rozhovorů bylo zjištění názorů a získání informací o poskytovaných službách CR.
- Strukturované zúčastněné a nezúčastněné pozorování – během expediční cesty byly pozorovány jevy spojené s cestovním ruchem (např. aktivity CR, životní způsob, tradice, zvyky, infrastruktura).
- Z kvantitativního hlediska byla subjektivně určena vhodnost území pro expediční turismus a byly číselně zhodnoceny předpoklady pro rozvoj expedičního turismu.

2.2 Výzkumné otázky

Pro tuto bakalářskou práci byly zvoleny následující výzkumné otázky, které budou v průběhu práce na základě kvalitativního a kvantitativního výzkumu zodpovězeny.

1. Jaké jsou možnosti aktivit expedičního turismu vybraných destinací Jižní Ameriky?
2. Jaké jsou hlavní důvody lidí vyhledávající expediční turismus v Jižní Americe?
3. Jaká je kvalita infrastruktury pro realizaci expedičního turismu vybraných destinací Jižní Ameriky?
4. Jaká je nabídka expedičních zájezdů do Jižní Ameriky vybraných cestovních kanceláří v ČR?

2.3 Metodika zhodnocení předpokladů expedičního turismu

Předpoklady CR lze rozdělit dle Mariota (1983:248) na funkčně chronologické členění: lokalizační, realizační a selektivní. Lokalizační předpoklady lze dále dělit na dvě hlavní skupiny – přírodní a kulturně historické. Podle Galvasové et al. (2008:41,42), jsou přírodní předpoklady klíčové při určování přírodního potenciálu, tzn. využitelnost přírodních zdrojů a podmínek pro CR. Kulturně historické předpoklady vznikly činností člověka. Patří sem kulturně historické památky, kulturní zařízení a kulturní a sportovní akce. Dále popisují selektivní předpoklady, které umožňují rozvoj cestovního ruchu. Do této skupiny předpokladů se řadí následující faktory: demografické, urbanizační, ekonomické a kulturní. Dle Mariota (1983:248) umožňují realizační předpoklady realizaci cestovního ruchu. Zahrnují především dopravní infrastrukturu a služby spojené s cestovním ruchem jako je stravování, ubytování apod.

Lokality a atraktivity pro zhodnocení předpokladů expedičního turismu byly vybrány na základě doporučení v průvodci Lonely Planet a na základě vlastních zkušeností z navštívených lokalit. Záměrně byly vybrány destinace s menší koncentrací turistů, které jsou vhodné pro rozvoj expedičního turismu.

Cílem bylo přehledně a současně i zjednodušeně kvantifikovat vhodnost území pro expediční turismus neboli číselně vyjádřit přitažlivost aktivit pro expediční turismus. Byly vybrány konkrétní aktivity expedičního cestovního ruchu, které byly subjektivně na základě osobního úsudku ohodnoceny na číselné škále od 1 do 10 (1 - nejnižší předpoklady pro expediční turismus, 10 – nejvyšší předpoklady pro expediční turismus). Pro přehlednost je zvolena metoda zaznamenávání dat do tabulek. Ke každé aktivitě byla přiřazena konkrétní lokalita, vhodná pro expediční turismus.

- Hodnota 1-3 byla přidělena aktivitám, které nemají vhodné předpoklady pro rozvoj expedičního turismu dané země.
- Hodnota 4-6 byla přidělena aktivitám, které mají vyšší předpoklady pro rozvoj expedičního turismu, přesto další země Jižní Ameriky disponují vhodnějšími předpoklady.
- Hodnota 7-9 byla přidělena aktivitám, které mají velice vhodné předpoklady pro rozvoj expedičního turismu.
- Hodnota 10 byla přidělena aktivitám, které jsou jedinečné a mají nejvyšší předpoklady pro rozvoj expedičního turismu.

V následující tabulce je názorně vysvětleno přidělení hodnot předpokladů vybraných aktivit expedičního turismu.

Tab. 1 Přidělení hodnot předpokladů vybraných aktivit expedičního turismu

Zdroj: Vlastní zpracování

Hodnota předpokladů	Příklad aktivity	Zdůvodnění hodnoty předpokladů
1	Setkání s izolovanými kmeny v Argentině	V Argentině není téměř možné se s domorodými kmeny setkat.
2	Výpravy do pralesa v Argentině	Na území Argentiny se deštný prales téměř nevyskytuje. Přesto prales obklopuje např. vodopády Iguacu.
3	Hlubkové potápění v Bolívii	Bolívie nemá přístup k moři, ale je možné potápění v jezeře Titicaca.
4	Výpravy za odlehlými archeologickými lokalitami v Argentině	V Argentině se nevyskytuje mnoho archeologických lokalit. Jeden z příkladů je NP Serra da Capivara, kde se nachází pravěké malby.
5	Vysokohorská turistika v Brazílii	V Brazílii převažují nížiny. Vhodnou oblastí v Brazílii pro vysokohorskou turistiku je ale např. Chapada Diamantina.
6	Pozorování zvířat v Kolumbii	V Kolumbii lze pozorovat zvířata v deštném pralesu nebo např. v oblasti Guaviare, kde se vyskytují růžoví delfini.
7	Extrémní vodní turistika v Peru	Řeka Urubamba je vhodná pro rafting a canyoning.
8	Výpravy do pralesa v Kolumbii	Z kolumbijského území tvoří 42% deštný amazonský prales (např. NP Amacayacu).

9	Vysokohorská turistika v Peru	Peru je velice vhodné pro vysokohorskou turistiku a je oblíbené horolezci z celého světa. Např. pohoří Cordillera Huaytapallana, Vilcanota, Cordillera Blanca – NP Huascarán.
10	Pozorování zvířat v Ekvádoru	Jedinečné souostroví Galapágy, kde se vyskytují endemické druhy fauny a flóry.

2.4 Metodika výběru zájezdů a CK

Výběru CK předcházela analýza trhu zájezdů do Jižní Ameriky, které jsou zaměřené na expediční turismus. Po prostudování internetových stránek, byly zvoleny cestovní kanceláře (dále též „CK“) Livingstone, Kudrna, Adventura a Karavela. Tyto subjekty mají významné postavení na trhu, dlouholetou tradici a disponují širokou nabídkou expedičních zájezdů do Jižní Ameriky.

Z každé CK byly vybrány dva až tři expediční zájezdy, které byly ohodnoceny na základě několika kritérií. Hlavními kritérii, která byla hodnocena jsou: volba atraktivit CR, itinerář, délka zájezdu, program, bezpečnost, infrastruktura a cena.

Komplexně nelze uvedené zájezdy zhodnotit, neboť každý je zaměřen na jiné atraktivity CR, aktivity a navštívené země. Také jsou odlišné z hlediska délky a ceny. Proto je provedena analýza, pro jaký segment trhu je daný zájezd nejvhodnější.

2.5 Metodika zpracování návrhu expedičního zájezdu

Zájezd byl zpracován na základě vlastní zkušenosti z dvouměsíční cesty po Jižní Americe a je jedním z hlavních výstupů bakalářské práce. Navržený zájezd pokrývá zajímavé atraktivity napříč Jižní Amerikou, které byly navštíveny. Je pojatý jako expedice za účelem poznání velké části Jižní Ameriky. Průběh cesty byl zaznamenán do cestovního deníku, který tvoří základní zdroj informací pro tvorbu tohoto zájezdu. Také byla pořízena rozsáhlá fotogalerie, která je v práci použita.

3. Teoretická část

Teoretická část práce je zaměřena na seznámení se s tematikou týkající se expedičního turismu. Jsou zde vymezeny pojmy cestovního ruchu a je poukázáno na důležitost udržitelnosti cestovního ruchu. Dále je zde charakterizována Jižní Amerika se zaměřením na expediční turismus, doplněna o politickou a mentální mapu.

3.1 Definice expedičního turismu a souvisejících pojmů

Expedičním turismem (angl. expedition tourism) je dle Zelenky a Páskové (2012:155) forma CR provozovaná na místech s vysokou obtížností, nebezpečností a chybějící či nedostatečnou infrastrukturou CR. V první řadě jsou to místa doposud běžné veřejnosti nepřístupná a nevhodná pro masový CR. Z pohledu zprostředkování služeb cestovními kancelářemi se jedná o zajištění expedicí na komerční bázi.

Zahraniční touroperátor Fred. Cruises a Fred. Olsen Travel (2013) definuje cíle expediční turistiky z pohledu cestovní kanceláře takto: „*Cílem expediční turistiky je vzít ochotné členy veřejnosti, kteří mají touhu po průzkumu co nejbližší k největším úspěchům přírody. Obvykle dříve vyhrazeny pouze vědcům a slavným průzkumníkům, tyto země jsou nesmírně nedotčeny lidmi a nabízejí jedinečný kontrast ke všem městům, které denně vidíme.*“

Uskutečnit **expedici** (angl. expedition) neboli výpravu, mohou dle Zelenky a Páskové (2012:155) skupiny osob nebo i jednotlivci, kteří se zaměřují na výzkum či poznávání. Účelem expedice může být také např. sportovní výkon v přírodě (výstup na vysokou horu). Uskutečnění expedice zpravidla předchází dlouhodobá příprava.

Za prvního českého průkopníka výzkumných expedic lze dle Kmenta a Jeřábkové (2016) považovat Dr. Emila Holuba, který vykonal v druhé polovině 19. století několik vědeckých výprav do Afriky a jako první zmapoval Viktoriiny vodopády. Dnes se jeho exponáty, sbírky a další dokumenty nachází v Africkém muzeu Dr. Emila Holuba v Holicích.

Podle Babjákové (2014) k dalším slavným českým cestovatelům, kteří stojí za zmínku, patří Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka, kteří předávali lidem v Československu své cestovatelské zkušenosti a probouzeli touhu po cestování. Podle ní se zasloužili o rozšiřování informací o kulturních a přírodních odlišnostech jednotlivých kontinentů, o kterých do té doby chyběly podrobnější informace. První expedici uskutečnili na přelomu 40. a 50. let 20. století do Afriky a Jižní Ameriky. Následně sepsali své expediční zážitky v populárních cestopisech.

K významným expedicím se řadí i výpravy do polárních oblastí. Prvním Čechem dle Franka a SHA (2018), který stanul na antarktickém kontinentu v roce 1929, se stal polárník Václav Vojtěch. Významně se zasadil o popularizaci Antarktidy.

K dalším významným českým polárníkům se řadí dle Berkové (2013) František Běhounek. Tento významný přírodovědec a dobrodruh přeletěl jako první Čech vzducholodí Severní pól. Je autorem mnoha vědecko-fantastických a dobrodružných knih.

Jak je výše zmíněno mnoho expedic již v historii mělo za cíl provedení výzkumu či objevení nových poznatků a poznání nových území či kultur. Dle Zelenky a Páskové (2012:626) jsou hlavními motivy účastníků **výzkumného CR** realizované cesty a pobyty za účelem vědeckého poznání, získání nových poznatků, prozkoumání území, provádění sběru základního výzkumného materiálu nebo seznámení s aktuálním probíhajícím výzkumem.

Vhodným příkladem novodobého výzkumného CR je výzkum, který vedla Martina Pásková (2017) ve Střední Americe v Nikaragui, konkrétně v Geoparku Rio Coco za podpory a spoluúčasti místních obyvatel. Účelem výzkumu bylo identifikovat místní a domácí znalosti o současném a tradičním využívání přírodních zdrojů, analýza přínosů a potenciál využití těchto znalostí pro udržitelnost místního rozvoje.

S expedičním turismem úzce souvisí **dobrodružný CR** (angl. adventure tourism). Hlavním rysem této formy CR je podle Zelenky a Páskové (2012:114) neexistence pevně daného programu, nové zkušenosti či určitá míra kontrolovaného rizika a nebezpečí. Za typické aktivity považují v rámci dobrodružného CR např. horolezectví, vysokohorskou turistiku, výpravy na obtížně dosažitelná místa (deštné pralesy, jeskyně). Lidé dnes touží po neopakovatelných zážitcích, v důsledku toho roste poptávka po takto zaměřených produktech CR. Nabídka na to reaguje vznikem speciálně zaměřených cestovních kanceláří.

Udržitelnost CR úzce souvisí s každou formou CR. Jak uvádí Ryglová, Burian, a Vajčnerová dle Hawkinse z Univerzity George Washingtona v New Yorku (2011:147) lze udržitelnost CR vyjádřit jako vyváženost tří aspektů: ochrany životního prostředí, přínosu pro lidskou společnost a stabilního ekonomického růstu. Hawkins vytvořil schéma „tří P“ planet-people-profit (planeta-lidé-zisk). V trojúhelníku jsou zobrazeny sektory lidské společnosti (viz obr. 1).

Obr. 1 Schéma udržitelnosti CR

Zdroj: Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011:147)

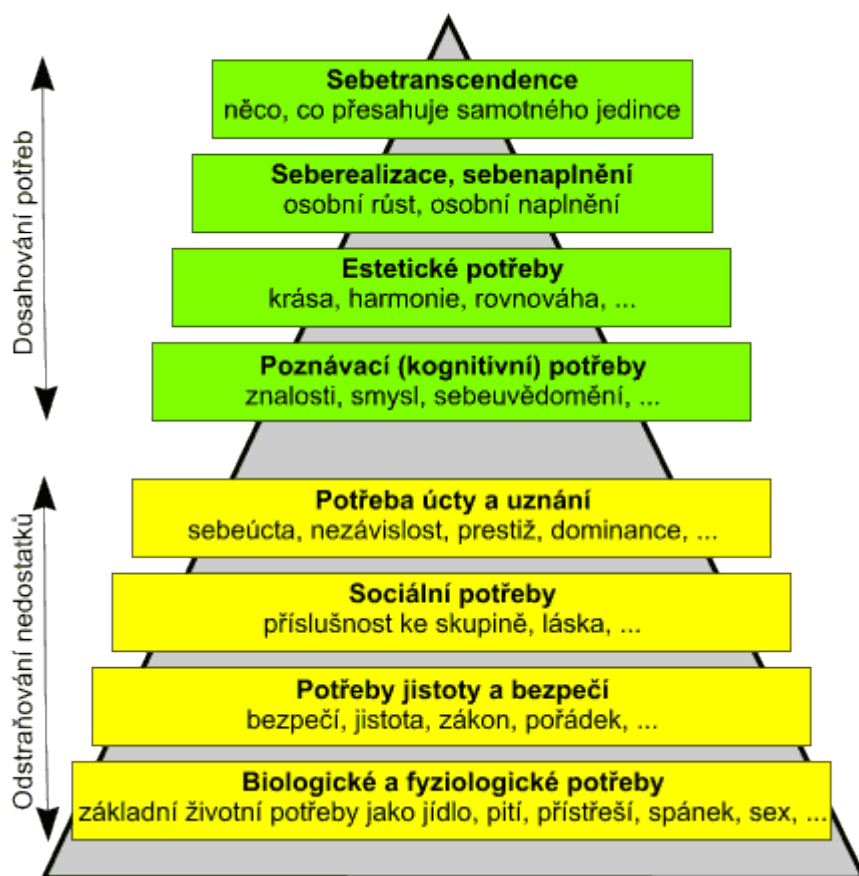
Zelenka a Pásková (2012:114,591) zdůrazňují, že je důležité si uvědomovat negativní dopady, které účastníci CR způsobují nejen během expedičního turismu, ale i při ostatních formách CR. Základem je rozšiřovat povědomí a vzdělání o udržitelném cestovním ruchu. Ten definuje agentura Czechtourism (2018) těmito slovy: „*Udržitelný CR zabezpečuje zajištění současných a budoucích potřeb účastníků cestovního ruchu a přitom pomáhá rozvoji území. S přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti.*“

Zelenka a Pásková (2012:114,591) vysvětlují, že důležitou součástí realizace expedičního či dobrodružného turismu je vymezení podmínek jeho udržitelnosti. Konkrétně jde o zajištění přiměřené bezpečnosti kvalitní přípravou realizátorů i účastníků, volbou vhodného vybavení a kvalitní komunikace mezi organizátory, instruktory a účastníky. Tvrdí, že pokud není poskytnuto dostatečné profesionální zajištění, může mít negativní dopady na životní prostředí, místní komunity a v neposlední řadě i na samotné účastníky CR. S rostoucím trendem samostatného cestování roste počet jednotlivých cestovatelů, kteří podceňují realizaci expedičního turismu a rizika s ním spojená. Často přeceňují své schopnosti, dovednosti a znalosti a spoléhají se na pomoc místních obyvatel.

Další formou CR, která souvisí s expedičním turismem, je kulturně poznávací CR. Wikisofia Creative Commons (2013) uvádí, že dle Maslowovy pyramidy lidských potřeb (viz obr. 2)

patří poznání k základním lidským potřebám a stává se hlavním stimulem k cestování. Pokud jsou uspokojeny základní (fyziologické) potřeby při cestování, lze se orientovat na vyšší potřeby, jako jsou potřeba úcty, uznání a seberealizace. Mnoho cestovatelů nalézá sebenaplnění právě při samostatném cestování do vzdálenějších destinací. Také při cestování je snaha obklopovat se příjemným prostředím, ale to často není možné a člověk musí vystoupit ze své komfortní zóny. Během cestování se dostává do neobvyklých životních situací, poznává sebe samého a může dojít až k sebetranscendenci a naplnění duchovních hodnot.

Obr. 2 Maslowova pyramida potřeb

Zdroj: Vedeme.cz (2018)

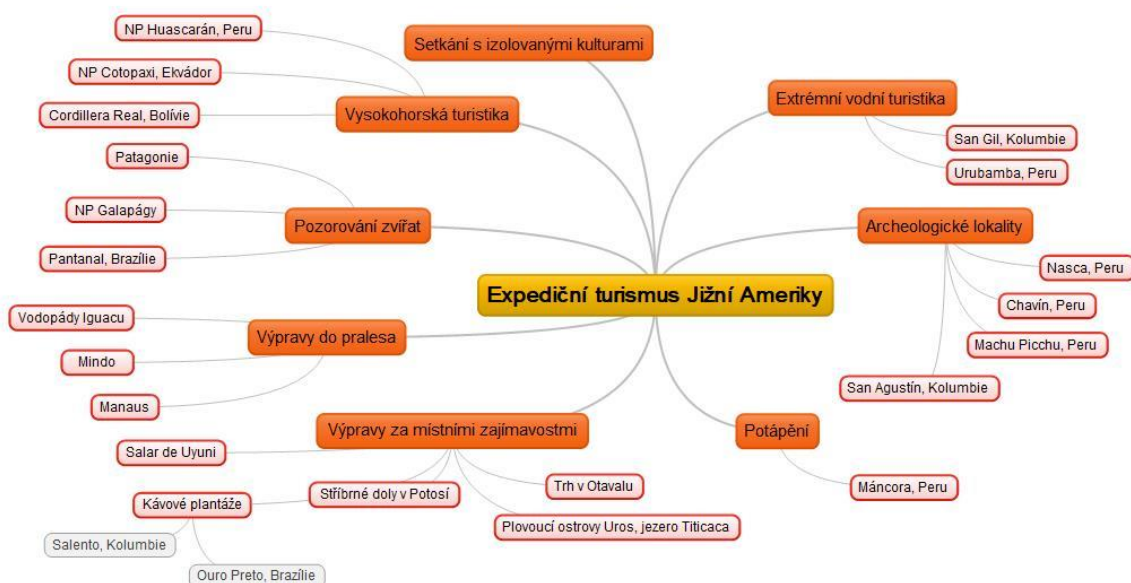
Dle Kesnera (2008:10) je **kulturně-poznávací CR** zaměřen především na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů. Tato forma CR zahrnuje různorodé cíle od poznání kulturní krajiny, přes zajímavá místa, až po hrady a zámky. Velkou mírou přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva.

Zelenka a Pásková (2012:436) doplňují, že pro vývoj kulturně-poznávacího CR jsou velice významné profesionální a lidově umělecké výpovědi národa, na základě kterých lze blíže pochopit myšlení, prožívání, zvyky a vztahy lidí.

3.2 Charakteristika Jižní Ameriky se zaměřením na expediční turismus

Dle Holečka et al. (1999:85) patří státy Jižní Ameriky k hospodářsky málo rozvinutým zemím. Nabízí ale mnoho rozmanitých míst, které lákají stále více turistů. Přístavní a historická města, pozůstatky kultur původních indiánských obyvatel a horské masivy And jsou jen nepatrným zlomkem jedinečností, které může Jižní Amerika nabídnout. Především charakter místních lidí okouzlí mnoho návštěvníků Jižní Ameriky. Chudí lidé jsou velice milí, upřímní a neuvěřitelně přátelští. U kmenů v amazonském pralesi se lze setkat s přírodním náboženstvím (animismem). V rámci tohoto náboženství jsou praktikovány animistické rituály, jedinečné zvyky a tajemné obřady často propojené s křesťanskými zvyky, které sem přišly společně s kolonizátory v 16. století.

Dalším důvodem přitažlivosti Latinské Ameriky je mnoho neobjasněných záhad, které tento kontinent skrývá. Týkají se dokonalosti předkolumbovských kultur, jedinečné architektury, vzniku artefaktů, nebo např. způsobu života a obětování. Tyto důkazy ukazují, že lidé žijící tehdy měli mnohem vyspělejší a organizovanější společnost. K nejvyspělejšími kulturám Jižní Ameriky v předkolumbovské době se dle Svojtky a Co.,s.r.o. (2011:43) řadí Incká říše, která se rozkládala v západní části kontinentu. V době největšího rozkvětu zahrnovala území sahající od dnešní jižní Kolumbie po Argentinu. Hlavním městem Incké říše bylo město Cuzco, které se řadí mezi nejvýznamnější lokality (viz foto 27). K novodobým divům světa také patří Machu Picchu (viz foto 5, 28) a náhorní plošina Nazca.

Obr. 3 Mentální mapa expedičního turismu Jižní Ameriky
Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 4 Politická mapa Jižní Ameriky

Zdroj: <http://www.freeworldmaps.net/pdf/southamerica.html>

4. Praktická část

V praktické části bakalářské práce jsou charakterizovány vybrané země, které byly navštíveny během expediční výpravy a vytyčeny jejich nejvýznamnější lokality z hlediska expedičního turismu. Dále jsou zde zhodnoceny předpoklady konkrétních aktivit expedičního turismu vybraných zemí a shrnuta doporučení vedoucí z vlastních zkušeností.

Další stěžejní částí je představení a analýza vybraných cestovních kanceláří a expedičních zájezdů, které pořádají. V závěru praktické části je navržen expediční zájezd do Jižní Ameriky s podrobným itinerářem cesty a představení jeho možné realizaci.

4.1 Kolumbie

Kolumbie je vhodná pro návštěvníky, kteří hledají neobjevenou zemi. Ještě několik let zpátky zde hrozilo turistům velké nebezpečí, nevyjímaje únosy a přepadení. V posledních letech se stala Kolumbie poměrně bezpečnou zemí a je čím dál více vyhledávaná cestovními kancelářemi i individuálními turisty. Z vlastní zkušenosti lze doporučit pro neopakovatelnou atmosféru hlavní město Bogotu, pro milovníky kávy kávové plantáže v okolí města Salento (viz foto 1, 12) a archeologickou lokalitu San Agustín (viz foto 2, 13), která seznamuje návštěvníky s předkolumbovskou kulturou v kombinaci s nádhernou přírodou. Před odjezdem ze země stojí za návštěvu poutní místo Santuario de Las Lajas ležící na pomezí s Ekvádorem (viz foto 14).

Obecná charakteristika Kolumbie

Web businessinfo.cz (2017e) uvádí, že oficiálním názvem země je Kolumbijská republika (República de Colombia), počet obyvatel přesahuje 49 milionů a hlavním městem je Bogota (viz foto 11). Většina obyvatel hovoří španělským jazykem a hlásí se ke katolické církvi. St Louis et al. (2016:541) v Lonely Planet uvádí, že Kolumbie byla, jako většina zemí Jižní Ameriky, kolonizována a ovlivněna Španěly. Kolumbie má špatnou pověst spojovanou s drogami a drogovými kartely. Konzulární odbor Ministerstva zahraničních věcí (dále též „MZV“) (2017e) uvádí, že je míra kriminality v zemi poměrně vysoká, proto je důležité bezpečnostní situaci nepodceňovat. Dále doporučuje vyvarovat se oblastem, kde stále působí ozbrojení povstalci.

Geografická charakteristika Kolumbie

St Louis et al. (2016:541) uvádí, že se země nachází na severozápadě Jižní Ameriky a má strategickou polohu spojující Střední a Jižní Ameriku. Se svou rozlohou 1 142 000 km² je sedmou největší zemí na celém americkém kontinentu. Hedvabnastezka.cz (2017) popisuje, že je země omývána Karibským mořem a Tichým oceánem, kde je možné provozovat vodní sporty a rekreaci. Ve vnitrozemí se tyčí pohoří Kordillery a náhorní plošiny, které jsou vhodné pro vysokohorskou turistiku např. Cocora valley a San Gil. U pobřeží převažují nížiny, kde rostou deštné pralesy a savany např. NP Amacayacu a NP Tayrona.

Foto 1 Kávové plantáže, oblast Salento, Kolumbie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.1.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Kolumbie

Ciudad Perdida, nazývané „ztracené město“, je jedno z největších předkolumbovských měst v oblasti Sierra Nevada de Santa Marta. Je považováno za nejdůležitější městské centrum starověké civilizace Tayrona a je jedním z nejvýznamnějších archeologických nalezišť. Dochovalo se zde přes 150 kamenných teras, základy domů, kanály a kamenné cesty. (St. Louis et al.,2016:572)

Národní park (dále též „NP“) Amacayacu se nachází v jihovýchodní Kolumbii, v severní části Amazonie, nabízí široké možnosti pozorování divoké přírody v pralese, extrémní výpravy do pralesa a výpravy na člunech. (St. Louis et al.,2016:622)

San Gil je oblast několika malých městeček, v jejichž okolí se nachází mnoho přírodních zajímavostí např. vodní toky a vodopády. San Gil se stal centrem mnoha adrenalinových sportů např. raftingu, rappellingu (splaňování skrze vodopády), jízdy na koních nebo na horských kolech. (St. Louis et al.,2016:559)

Zóna Cafetera je oblast ležící v departmentech Quindio, Caldas a Risaralda. Odtud pochází skoro čtvrtina veškeré kolumbijské kávy. Nachází se zde několik malebných vesniček mezi plantážemi. Např. dle vlastní zkušenosti lze doporučit městečko Salento, kde je možné navštívit rodinné kávové plantáže, které se zabývají pěstováním, pražením a prodejem kávy. Oblast je protkaná stezkami a vhodná i pro vícedenní treky do okolí (viz foto 1, 12). (St. Louis et al.,2016:601) Pro cestovatele bez výbavy na vícedenní treky je ideální jednodenní výlet ze Salenta na některou z kávových plantáží. V okolí se jich nachází několik, většinou v rodinném vlastnictví, a návštěvník získá neopakovatelnou zkušenost týkající se pěstování a přípravy kávy.

San Agustín je nejvýznamnější archeologická lokalita a nekropole Kolumbie, nachází se na horním toku řeky Magdaleny. Bylo zde objeveno mnoho náboženských monumentů a megalitických soch. Nabízí ideální kombinaci archeologického naleziště a panenské přírody (viz foto 2, 13). (St. Louis et al.,2016:612) Na základě vlastní zkušenosti je doporučeno strávit zde celý den a pomalu si vychutnat atmosféru této tajemné lokality. Zajímavé je i muzeum, které se nachází u hlavního vstupu do areálu. Je zde ukázán i postup odkrývání soch.

Foto 2 Archeologický park, San Agustín, Kolumbie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.1.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Kolumbie

Tab. 2 Předpoklady expedičního turismu Kolumbie

Zdroj: Vlastní zpracování

Aktivita expedičního cestovního ruchu	Předpoklady hodnocené země	Příklad lokality (destinace)
Vhodnost země pro vysokohorskou turistiku	7	The Cocora valley
Vhodnost země pro výpravy do pralesa	8	NP Amacayacu
Vhodnost země pro pozorování zvířat	6	Guaviare – pozorování růžových delfínů
Vhodnost země pro setkání s izolovanými kulturami	7	Poloostrov Guajira - kmen Wayuu
Vhodnost země pro extrémní vodní turistiku	7	San Gil
Vhodnost země pro výpravy za	6	San Agustín

odlehými archeologickými lokalitami		
Vhodnost země pro hloubkové potápění	7	Ostrov San Andrés
Vhodnost země pro výpravy za místními zajímavostmi	7	Salento – kávové plantáže

Hodnocení předpokladů pro rozvoj expedičního turismu: 10-nejvyšší, 1-nejnižší

Předpoklady pro rozvoj aktivit expedičního turismu jsou v Kolumbii na vysoké úrovni. Kolumbie patří k rozmanitým zemím, kde je možné se zúčastnit všech výše zmíněných aktivit. Na základě vlastní zkušenosti lze doporučit návštěvu archeologického parku San Agustín (viz foto 2, 13), který patří k nejvýznamnějším archeologickým nekropolím v Kolumbii. Mystické pohledy zachovalých soch zanechávají silný dojem a na některých místech je možné pocítit *genia loci* (duch místa).

4.2 Ekvádor

Ekvádor je relativně vyspělá země s dobrou turistickou infrastrukturou. Lze obdivovat nedotčené deštné pralesy i horské scenérie, vyhaslé i aktivní sopky a nádherné pobřeží Pacifického oceánu. Největší turistickou zajímavostí země je souostroví Galapágy. Z vlastní zkušenosti lze doporučit trh v Otavalu, kde je možné nakoupit místní produkty (viz foto 15). U památníku rovníku *Mitad del Mundo* je možné stát každou nohou na jiné polokouli (viz foto 3). Dále je doporučeno zavítat do pralesa *Mindo*, kde se lze procházet po upravených stezkách bez větší náročnosti (viz foto 4, 17, 18, 19). V neposlední řadě stojí za návštěvu koloniální město *Quito*, které se rozkládá v krásném údolí s vysokými horami v okolí (viz foto 16).

Obecná charakteristika Ekvádoru

Charakteristika státu dle www.businessinfo.cz (2017d) - oficiální název země: Ekvádorská republika (*República del Ecuador*). Počet obyvatel přesahuje 16 milionů a země se řadí k rozvojovým zemím bez dostatečně vybudované infrastruktury. Dle internetové stránky hedvabnastezka.cz (2014b) žije nejvíce obyvatel v centrálních andských provinciích a na pobřeží, deštné pralesy jsou řídko osídleny. V Andách žije stále velké množství původních indiánských kmenů. Hlavním městem je *Quito* (viz foto 16) a úředním jazykem je španělština.

Stejně jako ve většině ostatních zemí Latinské Ameriky vyznává většina obyvatelstva katolické křesťanství. Konzulární odbor MZV (www.mzv.cz) (2017d) hodnotí zemi v turistických místech jako poměrně bezpečnou. Doporučuje nenavštěvovat odlehlá a osamocená místa a nenosit cenné předměty a vyšší částky peněz.

Geografická charakteristika Ekvádoru

Internetové stránky hedvabnastezka.cz (2014b) uvádí, že touto zemí prochází rovník a podle toho získala i svůj název. Země se rozkládá na severozápadě Jižní Ameriky u pobřeží Tichého oceánu a je přibližně 3x větší než Česká republika (dále též „ČR“). Pobřeží omývá Pacifický oceán. Nejznámější přímořské letoviště je Montanita. Povrch Ekvádoru z části pokrývají deštné pralesy Amazonie. Z větší části je povrch zvrásněn pohořím And. Nejvyšší horou je nečinná sopka Chimborazo s nadmořskou výškou 6263 m. Při dobré viditelnosti je tento vrchol vidět až ze západního pobřeží. Přesto nejnavštěvovanějším vrcholem je činná sopka Cotopaxi (5897m.n.m.), ležící ve stejnojmenném národním parku. Sopka je pokrytá od výšky 5000 m ledovcem. K Ekvádoru patří 1000 km vzdálené rozsáhlé souostroví sopečných ostrovů Galapágy, kde se vyskytují endemické druhy fauny a flóry např. ještěři, želvy, tučňáci nebo leguáni. K nejnavštěvovanějším městům patří hlavní město Quito s koloniální architekturou (viz foto 16) nebo Otavalo s vyhlášeným trhem s místními produkty (viz foto 15).

Foto 3 Mitad del Mundo – památník rovníku, Ekvádor

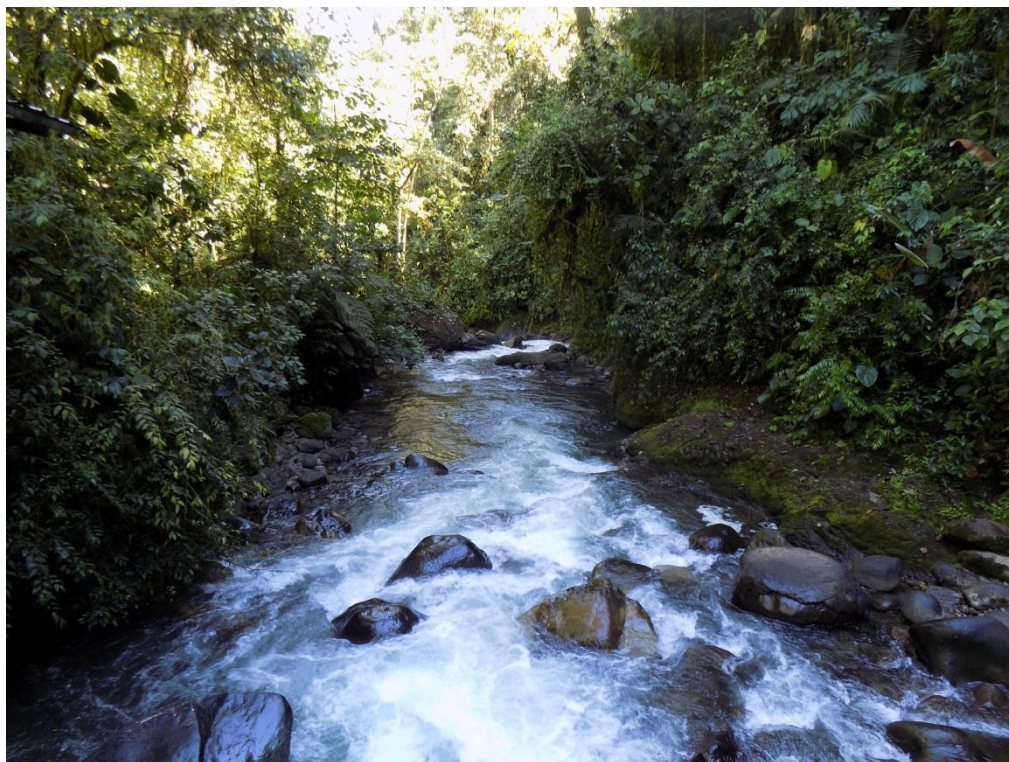
Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.2.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Ekvádoru

NP Galapágy je ekvádorské souostroví v Tichém oceánu. Je unikátním místem na planetě, kde žijí prehistoričtí živočichové např. ještěři, želvy obrovské, tuleni, tučňáci či žraloci galapážští. Inspirovali Charlese Darwina pro vytvoření evoluční teorie a v roce 1959 se staly národním parkem. Návštěva ostrova je velice nákladná a možná pouze s povolením. (St. Louis et al.,2016:710)

NP Podocarpus patří k jedné z nejvíce bohatých biologických oblastí na jihovýchodě Ekvádoru, park byl založen roku 1982. Topografie parku je velice rozsáhlá. Zahrnuje deštné pralesy oblasti Oriente od 900 m n. m. i vysokohorské oblasti až do nadmořské výšky 4000 m. (St. Louis et al.,2016:685)

NP Yasuní tvoří rozlehlý národní park zahrnující mokřady, bažiny, jezera, řeky a tropický prales. Umožňuje pozorování zvířat, divoké přírody a setkání s místními kmeny. (St. Louis et al.,2016:689)

Foto 4 Řeka Mindo protékající pralesem Mindo, Ekvádor

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.2.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Ekvádoru

Tab. 3 Předpoklady expedičního turismu Ekvádoru

Zdroj: Vlastní zpracování

Aktivita expedičního cestovního ruchu	Předpoklady hodnocené země	Příklad lokality (destinace)
Vhodnost země pro vysokohorskou turistiku	9	NP Cotopaxi
Vhodnost země pro výpravy do pralesa	9	Mindo a okolí
Vhodnost země pro pozorování zvířat	10	NP Galapágy
Vhodnost země pro setkání s izolovanými kulturami	8	NP Yasumi – kmeny Tagaeri a Taromenane
Vhodnost země pro extrémní vodní turistiku	6	Baños de Agua Santa
Vhodnost země pro výpravy za odlehlými archeologickými lokalitami	6	Rumicucho
Vhodnost země pro hloubkové potápění	7	NP Galapágy, NP Machalilla
Vhodnost země pro výpravy za místními zajímavostmi	7	Trh v Otavalu – prodej místních produktů

Hodnocení předpokladů pro rozvoj expedičního turismu: 10-nejvyšší, 1-nejnižší

Ekvádor je země, která by při návštěvě Jižní Ameriky neměla být vynechána. Země je jedinečná svou panenskou přírodou a velice vstřícným a přátelským obyvatelstvem. Patří k zemím, v které je nejsnadnější se v Jižní Americe setkat s původními indiány. K autentickým místům patří trh v Otavalu (viz foto 15), kde si lze pohlédnou či zakoupit rukodělné výrobky např. svetr či pončo z lamy, které příjemně zahřejí v zimním období. Pro zájemce o výpravy do pralesa je nejvhodnějším místem dle vlastní zkušenosti NP Mindo (viz foto 4, 17, 18, 19). Milovníci přírody by určitě měli navštívit souostroví Galapágy, které Ekvádoru patří. Po vyřízení povolení a zaplacení poplatku si lze na ostrovech užít neuvěřitelné přírodní úkazy v podobě prehistorických druhů fauny a flóry.

4.3 Peru

Peru patří k nejtatraktivnějším zemím Jižní Ameriky. Z vlastní zkušenosti lze říci, že je zde nejvíce možností pro aktivity expedičního turismu. Především v NP Huascarán (viz foto 6, 21, 22, 23, 24, 25) nebo v oblasti deštných pralesů, které patří k nejdlehlším na světě. Ikonou Peru je do roku 1911 ztracené město Machu Picchu (viz foto 5, 28). I přes vysokou míru návštěvnosti a velice vysokou cenu vstupného lze toto místo doporučit pro jeho unikátnost a neopakovatelnou atmosféru. Velkým zážitkem je plavba po jezeře Titicaca a setkání s domorodým kmenem Uros na plovoucích ostrovech (viz foto 30, 31, 32). Pro odpočinek lze doporučit přímořské letovisko Mancora, kde lze vidět zástupce místní fauny leguány (viz foto 20).

Obecná charakteristika Peru

Internetová stránka businessinfo.cz (2017f) popisuje základní informace o Peru - oficiální název země: Peruánská republika (República del Perú). Až 45 % z 30 milionového obyvatelstva jsou potomci původních indiánů. Stát patří mezi nejrychleji rostoucí ekonomiky Latinské Ameriky. Peru je dle internetové stránky hedvabnastezka.cz (2014c) považované za domov Inků, kteří zde žili před 600 lety. Hlavním městem je Lima (viz foto 26) a úředním jazykem španělština a kečuánština. Při cestování v Peru doporučuje konzulární odbor MZV (www.mzv.cz) (2017f) dbát zvýšené pozornosti a dodržovat bezpečnostní pravidla. Dále doporučuje necestovat v noci, po setmění vycházet jen s minimální hotovostí, kontrolovat si zavazadla a být jednoduše oblečený. Ovšem větší nebezpečí než krádeže může představovat zemětřesení, jelikož se Peru nachází ve vysoce aktivní tektonické oblasti.

Geografická charakteristika Peru

Hedvabnastezka.cz (2014c) uvádí, že východní Peru tvoří rozsáhlé oblasti nepřístupného amazonského pralesa. Výchozím bodem pro výpravy do pralesa je středisko Puerto Maldonado. V peruánských Andách pramení nejvodnatější a nejdelší řeka světa Amazonka. Délka jejího toku je přes 7 000 km dle St Louis et al. (2016:388). Mezi turisty jsou populární plavby po řece na člunech. Řeka pramení v Peru a vlévá se do Atlantského oceánu. Na jihovýchodě země se rozkládá poušť Atacama, která se řadí k nejsušším místům planety. Peru je proslavené velkým množstvím archeologických nalezišť, z nichž k nejznámějším patří Kuélap či Machu Picchu (viz foto 5, 28). Další světoznámou lokalitou v Peru, jak dále tvrdí Svojtka a Co.,s.r.o. (2011:141), je náhorní plošina Nazca, kde se nachází mnoho obrazců

(geoglyfů), které byly vytvořeny 200 př. n. l. – 800 let n. l. Jezero Titicaca je podle Borovičky (2006:55) et al. dalším symbolem Peru. Je to nejvýše položené jezero s pravidelnou dopravou na světě, které je známé svými plovoucími ostrovy Uros, na kterých stále žijí původní obyvatelé (viz foto 30, 31, 32). Mezi nejvýznamnější města Peru se řadí Lima (viz foto 26), Arequipa (viz foto 29) a Cuzco, které bývalo hlavním městem incké říše (viz foto 27).

Foto 5: Archeologická lokalita Machu Picchu, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.3.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Peru

NP Manu má rozlohu 20 000 km² a patří k nejlepším lokalitám v Jižní Americe, kde lze pozorovat nejrozmanitější druhy tropické divoké zvěře. Park je rozdělen na tři části, v části zóna „natural“ (80%) žijí původní obyvatelé kmene Machiguenga a návštěvníci sem nesmí vstupovat. Druhá zóna „reservada“ je přístupná pouze po vědecké účely a poslední zóna „cultural“ je přístupná návštěvníkům. (Svojtka a Co.,s.r.o.,2011:487)

Národní rezervace (dále též „NR“) Pacaya Samiria je největším z peruánských národních parků a rezervací. Poskytuje místním indiánům potravu a chrání ekologicky důležité lokality. Rezervace je domovem mnoha živočišných druhů např. jaguárů a kajmanů. K pozoruhodným lokalitám patří Quebrada Yanayacu, kde zbarvují rostliny vodu do černa. V parku se lze utábořit. (Svojtka a Co.,s.r.o.,2011:504)

Jezero Titicaca je nejvýše položené jezero s pravidelnou dopravou na světě (3800 m.n.m) se rozkládá na hranicích Peru a Bolívie na náhorní plošině Altiplano. Na jezeře stále žijí domorodé kmeny na plovoucích ostrovech splétaných z totorového rákosu. Dalšími zajímavostmi této oblasti jsou předkolumbovské pohřební věže a chrámy plodnosti či brána slunce Tiahuanaco. Nejčastějším výchozím bodem k jezeru se stalo město Puno. Nejlepším způsobem poznání jezera je organizovaný výlet lodí (viz foto 30,31,32). (Svojtka a Co.,s.r.o.,2011:7,195) V rámci zkušeností získané návštěvou tohoto místa je jezero Titicaca vhodné pro široký segment cestovatelů. Dají se zde podniknout jednoduché výlety lodí s veškerým zabezpečením, které jsou vhodné i pro rodiny s menšími dětmi. Na druhou stranu lze provozovat náročnější turistiku na větších ostrovech nebo vodní sporty.

Cañón del Colca je pravděpodobně nejhlubší kaňon světa s hloubkou 3191 metrů. Je dvakrát hlubší než Grad Canyon a měří na délku 100 km. Táhne se mezi sopkami a na dně kaňonu je tropické prostředí, kde se daří kaktusům, palmám a orchidejím. Hnízdí zde kondoři andští. (Svojtka a Co.,s.r.o.,2011:187,67) V této oblasti jsou možné jak několika denní treky divokou přírodou, tak organizované zájezdy bez nutnosti chodit dlouhé úseky.

Secret valley je posvátné údolí řeky Urubamby ležící 15 km severně od Cuzca. V této lokalitě se nachází mnoho inckých památek např. citadely Pisac, Ollantaytambo, a Chinchero. Údolí je ideálním místem pro vyzkoušení mnoha adrenalinových sportů. (Svojtka a Co.,s.r.o.,2011:259) V této oblasti je možné vykonat mnoho jednodenních i vícedenních výletů. Nabízí se např. třídenní trek z Cuzca k Machu Picchu.

NP Huascarán je národní park chránící faunu a floru v oblasti Cordillera Blanca ve výši přes 4000 m. V oblasti se nachází 600 ledovců, téměř 300 jezer a 25 ledem pokrytých vrcholů. Huascarán se stál místem, které je vyhledávané pro vysokohorské horolezectví a zlézání ledovců (viz foto 6, 21, 22, 23, 24, 25, 26). (Svojtka a Co.,s.r.o.,2011:411,413) V rámci expedice bylo uskutečněno několik výletů. I když byly pouze jednodenní a s lehkou výbavou, vzhledem k nadmořské výšce byly vcelku náročné a mnoho cestovatelů má s jejich zvládnutím problémy. Jedná zvláště o výlet k jezeru Laguna 69, kde se překonává velký výškový rozdíl. Naopak mezi jednodušší patří výlet k archeologické lokalitě Chavín a jezeru Querococha.

Foto 6: Údolí Llanganuco s jezerem Chinancocha, NP Huascarán, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.3.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Peru

Tab. 4 Předpoklady expedičního turismu Peru

Zdroj: Vlastní zpracování

Aktivita expedičního cestovního ruchu	Předpoklady hodnocené země	Příklad lokality (destinace)
Vhodnost země pro vysokohorskou turistiku	9	NP Huascarán
Vhodnost země pro výpravy do pralesa	8	Výzkumné centrum Tambopata
Vhodnost země pro pozorování zvířat	7	NP Manu
Vhodnost země pro setkání s izolovanými kulturami	8	Amazonie - kmen Yagua
Vhodnost země pro extrémní vodní turistiku	7	Sacret valley - řeka Urubamba

Vhodnost země pro výpravy za odlehlými archeologickými lokalitami	9	Kuélap
Vhodnost země pro hloubkové potápění	6	Mancora
Vhodnost země pro výpravy za místními zajímavostmi	8	Jezero Titicaca – kmen Uru

Hodnocení předpokladů pro rozvoj expedičního turismu: 10-nejvyšší, 1-nejnižší

Možnosti aktivit expedičního turismu v Peru dosahuje v průměru nejvyšších hodnot ze všech zemí Jižní Ameriky. Tato země disponuje vším, co si dobrodružná povaha žádá. Od velehor NP Huascaránu (viz foto 6, 21, 22, 23, 24, 25, 26) po jedinečné archeologické lokality. Přestože jsou čím dál více navštěvovány, díky regulaci turismu v posledních letech, si stále zachovávají svou jedinečnost. Přírodní atraktivitu jezero Titicaca je doporučeno spojit s návštěvou kmene Uros, který návštěvníkům ukáže místní tradice a způsob jakým již po staletí žije na plovoucích ostrovech (viz foto 30, 31, 32).

4.4 Bolívie

Jedna z nejchudších zemí Jižní Ameriky je nazývána „jihoamerický Tibet“ pro vysokou průměrnou nadmořskou výšku. Pro návštěvníky, kteří se chtějí setkat s původními obyvateli, je Bolívie vhodnou zemí. Adrenalinový zážitek přináší jízda v terénních vozech po solné pláni Salar de Uyuni (viz foto 7, 35), kde se v posledních letech koncentruje velké množství turistů. Přesto se doporučuje místo z itineráře nevynechat. V městě Potosí je možné zažít drsný expediční zážitek v podobě sestoupení do stříbrných dolů společně s místními horníky, kteří pracují v extrémních podmínkách (viz foto 8, 33).

Obecná charakteristika Bolívie

Dle webu businessinfo.cz (2017b) je oficiální název země: Mnohonárodnostní stát Bolívie (Estado Plurinacional de Bolivia). Tvrdí, že Bolívie patří k nejchudším zemím Jižní Ameriky. Úředním jazykem je španělština. Bolívie získala název podle generála a politika Simona Bolívara, který se zasadil o nezávislost Jižní Ameriky nad Španěly v první polovině 19. století. St Louis et al. (2016:189) tvrdí, že má Bolívie dvě hlavní města La Paz (administrativní) a Sucre (oficiální). Sucre se přezdívá Bílé město, díky zachovalé španělské

architektuře. Nedaleko města se nachází významné paleontologické naleziště Cal Orko, které je největším nalezištěm dinosauřích stop na světě. Počet obyvatel Bolívie přesahuje 10 miliónů a populaci tvoří z větší části indiánské obyvatelstvo etnik Aymara a Kečua.

Webová stránka hedvabnastezka.cz (2015b) tvrdí, že se Bolívijská republika řadí k nejbezpečnějším zemím kontinentu. Přesto konzulární odbor MZV (www.mzv.cz) (2017b) uvádí, že má země poměrně vysokou pouliční kriminalitu a často dochází k vnitropolitickým nepokojům.

Geografická charakteristika Bolívie

St Louis et al. (2016:189) v knižním průvodci Lonely Planet popisují Bolívii jako vnitrozemský stát, ležící v centrální části Jižní Ameriky s rozlohou 1 098 581 km². Povrch Bolívie lze rozčlenit na několik oblastí. Bolívijské Andy, kde je možné provozovat trekking a horolezectví. Náhorní plošina Altiplano zahrnuje největší solnou pláň světa Salar de Uyuni, která je původně dnem jezera a rozkládá se ve výšce 3650 m.n.m. V této oblasti se nachází horké prameny a gejzíry. Nejčastěji navštěvované jsou termály Polgue nebo prameny v národním parku Sajama. Bolívijské deštné pralesy jsou chráněny mnoha národními parky např. Madidi a Amboró. Jezero Titicaca tvoří na západě část hranice s Peru (viz foto 30, 31, 32). Výchozím bodem pro výlety lodí je středisko Copacabana.

Foto 7: Solná pláň Salar de Uyuni, Bolívie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.4.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Bolívie

Cordillera Real je pohoří v bolívijských Andách, které je součástí náhorní plošiny Altiplano. Tato řada skalních hor, z velké části složená z žuly, se nachází jihovýchodně od jezera Titicaca. Bolívie Cordillera Real má více než 600 vrcholů nad 5000m. Nejvyšší horou je Illimani (6,438 m.n.m.). Cordillera Real jsou oblíbené pro lezení, trekking a horskou cykloturistiku. (St. Louis et al.,2016:197)

Jezero Titicaca, přezdívané „bolívijské moře“. Více viz jezero Titicaca Peru (St. Louis et al.,2016:208) Na břehu jezera leží město Copacabana. Jelikož Bolívie, jako jedna ze dvou zemí Jižní Ameriky, nemá přístup k moři, je toto letovisko pro obyvatele Bolívie jedním z neoblíbenějších pro trávení dovolené. Infrastruktura je dostatečná pro celý segment cestovatelů.

Salar de Uyuni je největší solná pláň světa s rozlohou přes 10 000 km² bývala původně dnem jezera. Na pláni se nachází několik skalnatých ostrovů, z nichž nejznámější je Isla del Pescado. V období dešťů je solná pláň zaplavená. Pro potřeby CR zde vzniklo několik solných hotelů a muzeum. (St. Louis et al.,2016:230) Jednoznačně nejrozšířenější jsou výlety terénním vozem. V Uyuni sídlí velké množství agentur, ale většina z nich má podobnou nabídku. Jedná se o jednodenní až třídenní výlety, včetně návštěvy hřbitova lokomotiv. Nejčastěji turisté využívají jednodenní nenáročný výlet. Pro cestovatele s dostatkem času je možná náročnější tří denní varianta s přespáním na solné pláni. Součástí těchto výletů je stravování.

NP Amboro o rozloze 430 000 hektarů leží v jedinečné geografické poloze, kde se setkávají tři jedinečné ekosystémy: Amazonské pánve, Chaco a Andy. Nacházejí se zde horské i nížinné druhy fauny a flóry. Mezi savce, kteří zde žijí patří např. medvědi, jaguáři, opice a více než 800 druhů ptáků. (St. Louis et al.,2016:256)

Potosí je hornické město na jihu Bolívie. V dobách stříbrné horečky patřilo k nejbohatším městům Jižní Ameriky. Turisté zde mohou navštívit stříbrné doly za plného provozu a vidět práci horníků v extrémně náročných podmínkách (viz foto 8, 33). (St. Louis et al.,2016:246) Návštěva dolů je obrovský zážitek, ale mnoho turistů přecení své schopnosti. Částečně je to nedostatečným varováním ze strany cestovních agentur nabízejících exkurze do dolů. V rámci absolvovaného výletu byli schopni prohlídku dokončit pouze čtyři turisté z původních čtrnácti. Důvody jsou vysoká teplota, velmi špatné podmínky pro dýchání a klaustrofobie. Přesto je tato atraktivita hodnocena jako jedna z nejlepších v Bolívii.

Foto 8: Stříbrné doly v Potosí, Bolívie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.4.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Bolívie

Tab. 5 Předpoklady expedičního turismu Bolívie

Zdroj: Vlastní zpracování

Aktivita expedičního cestovního ruchu	Předpoklady hodnocené země	Příklad lokality (destinace)
Vhodnost země pro vysokohorskou turistiku	8	Cordillera Real
Vhodnost země pro výpravy do pralesa	7	NP Madidi
Vhodnost země pro pozorování zvířat	7	NP Amboro – pozorování ptáků
Vhodnost země pro setkání s izolovanými kulturami	8	NP Madidi - kmen Tacana
Vhodnost země pro extrémní vodní turistiku	6	Villa Tunari

Vhodnost země pro výpravy za odlehlými archeologickými lokalitami	6	Tiwanaku
Vhodnost země pro hloubkové potápění	3	Jezero Titicaca
Vhodnost země pro výpravy za místními zajímavostmi	8	Salar de Uyuni

Hodnocení předpokladů pro rozvoj expedičního turismu: 10-nejvyšší, 1-nejnižší

Bolívie je zemí plnou jedinečností. Dle vlastní zkušenosti lze absolvovat několik expedičních aktivit. Unikátní lokalitou je solná pláň Salar de Uyuni, kde je velkým adrenalinovým zážitkem projížďka terénními auty, které si lze zaplatit s průvodcem na jeden až tři dny (viz foto 7). Velkým divem, který se tyčí uprostřed pláně, je sopečný ostrov Incahuasi, plný kaktusů. K méně atraktivním expedičním zážitkům patří návštěva rekreačních a turistických letovisek u jezera Titicaca (viz foto 30, 31, 32). Vyjíždka či vodní spoty na jezeře přesto stojí za vyzkoušení. Z přírodních atraktivit expedičního turismu lze doporučit výpravu do NP Amboro, které je vyhlášené pro pozorování ptactva.

4.5 Argentina

V porovnání s ostatními navštívenými zeměmi je Argentina poměrně drahou destinací. Přestože v nedávné době prošla značnými ekonomickými problémy, dnes je znatelný ekonomický rozvoj. Infrastruktura pro cestovní ruch je kvalitní a zároveň tato země nabízí velké množství přírodních i kulturních atraktivit. V zemi žije velké množství přistěhovalců z celého světa.

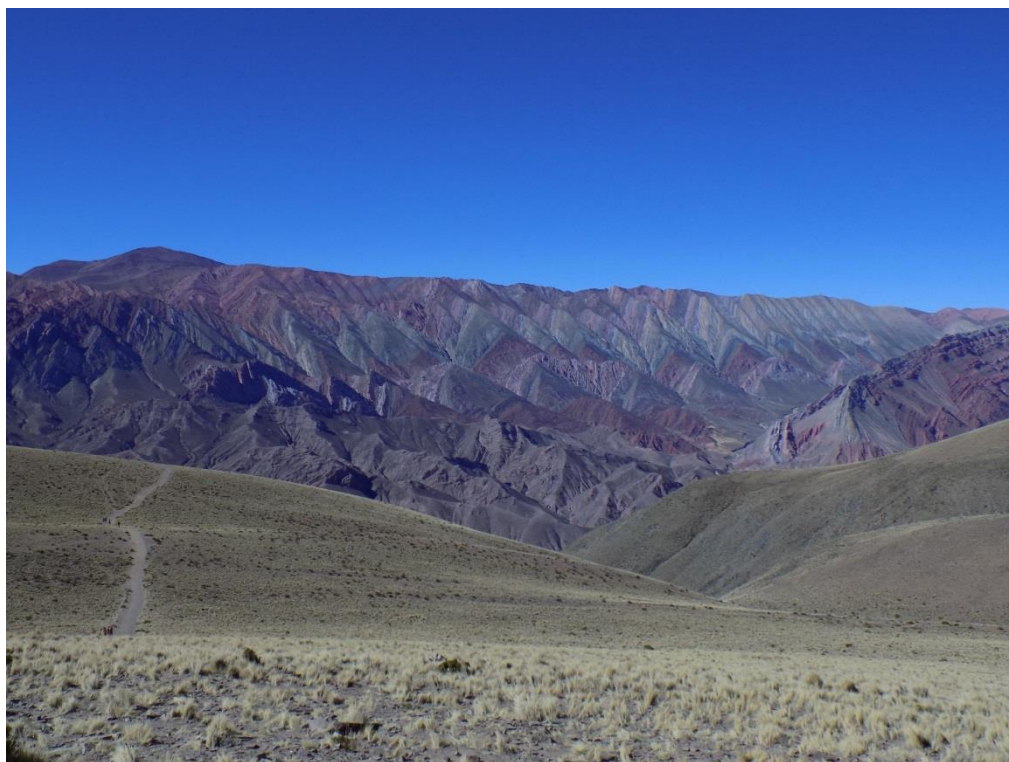
Obecná charakteristika Argentiny

Dle internetové stránky hedvabnastezka.cz (2015a) je Argentina po Brazílii druhou největší zemí Jižní Ameriky a osmou největší zemí světa. Název státu vznikl z latinského slova “argentum”, což znamená stříbro. Oficiální název země je Argentinská republika (República Argentina) a odhadem dle webové stránky businessinfo.cz (2017a) v zemi žije 44 milionů obyvatel. Úředním jazykem je španělština a v některých provinciích se stále hovoří indiánskými jazyky (guaraní a kečua). Bezpečnostní situace se dle konzulárního odboru MZV

(www.mzv.cz) (2017a) v Argentině v celonárodním měřítku zhoršuje, přibývá kriminality především v Buenos Aires a dalších velkých aglomeracích.

Geografická charakteristika Argentiny

Dále hedvabnastezka.cz (2015a) uvádí, že sever země tvoří rozsáhlé pastviny, savany a zalesněná krajina El Chaco. Atraktivní oblastí je zde Quebrada de Humahuaca s barevnými skalními útvary (viz foto 9). Na jihu se rozkládají náhorní plošiny. V Patagonii se nachází NP Los Glaciares s ledovcovými poli. Napříč zemí prochází horské pásmo And, v kterém se nachází nejvyšší hora Jižní Ameriky Aconcagua (6959 m n. m.). Naopak nejnižší bod západní polokoule je jezero Laguna del Carbon (-105 m) v Patagonii. Mezi nejnavštěvovanější města patří Buenos Aires, Cordoba, Salta a Puerto Iguacu, které je výchozím bodem k vodopádům. Téměř tři kilometry dlouhé vodopády padají do hloubky asi 70 metrů a tvoří hranici s Brazílií (viz foto 10, 36, 38).

Foto 9: Hora sedmi barev, údolí Quebrada de Humahuaca, Argentina

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.5.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Argentiny

Vodopády Iguacu jsou téměř 3 km dlouhá soustava stovek vodopádů leží na hranici mezi Brazílií a Argentinou ve velké oblasti národního parku, z kterého většina tvoří deštný prales

plný jedinečné flóry a fauny. Vodopády i park byly zařazeny na seznam světového dědictví UNESCO. Pro turisty zde byly nad i pod vodopády zbudovány lávky a vyhlídky. Také je možné využít čluny, které vozí turisty přímo pod vodopády (viz foto 10, 36, 38). (St. Louis et al.,2016:100) Z vlastní zkušenosti lze doporučit návštěvu místních záchranných stanic s pašovanými zvířaty (viz foto 37). Výlet k vodopádům je přizpůsoben nenáročným návštěvníkům. Lze ji tedy absolvovat i s malými dětmi. Až k návštěvníckému centru doveze turisty autobus z Puerto Iguazu. Cesty jsou zabezpečeny a velmi dobře značeny. K Ďáblovu chřtánu (nejatraktivnější část vodopádů) doveze návštěvníky dokonce turistický vláček.

Quebrada de Humahuaca je prozatím neobjevená lokalita světové úrovně s drsnou ale živou krajinou. Nachází se zde několik vyschlých kaňonů, jejichž sedimentární vrstvy byly erodovány do velkolepých tvarovaných útvarů odhalujících spektrum barev. Paleta tohoto údolí, které je označováno jako světové dědictví, se neustále mění, od odstínů krémově bílé až po červenou. (St. Louis et al.,2016:122) Oblast je vhodná pro pěší výlety k jeskyním a skalním útvarům. Dobrou základnou je městečko Tilcara. Doporučuje se využít služeb průvodce, kterého zajistí místní informační centrum.

NP Cerro Aconcagua se nachází blízko hranic s Chile a chrání 710 km čtverečních divoké vysočiny obklopující nejvyšší vrchol západní polokoule, Aconcagua (6962m). Oblast je hojně navštěvována zkušenými vysokohorskými lezci. (St. Louis et al.,2016:139)

Ledovec Perito Moreno patří mezi nejdynamičtější a dobře přístupné oblasti ledu na světě. Leží ve středu národního parku Glaciares a dosahuje délky 30 km a výšky 60 m. Každý den se posouvá až o 2 metry. Série ocelových podchodů (téměř 4000 metrů) a výhledové body umožňují návštěvníkům vidět, slyšet a fotografovat ledovec. (St. Louis et al.,2016:168)

NP Tierra del Fuego je souostroví na jihu země ležící blízko hranic s Chile. Souostroví zahrnuje jeden velký ostrov Isla Grande, Chile Isla Navarino a mnoho menších neobývaných. Nachází se zde pláň, rašeliniště a lesy, které jsou domovem rozmanité fauny a flóry. Park je domovem mnoha druhů ptáků. (St. Louis et al.,2016:169)

4.5.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu

Argentiny

Tab. 6 Předpoklady expedičního turismu Argentiny

Zdroj: Vlastní zpracování

Aktivita expedičního cestovního ruchu	Předpoklady hodnocené země	Příklad lokality (destinace)
Vhodnost země pro vysokohorskou turistiku	9	NP Cerro Aconcagua
Vhodnost země pro výpravy do pralesa	2	Vodopády Iguacu
Vhodnost země pro pozorování zvířat	9	Patagonie – pozorování tučňáků
Vhodnost země pro setkání s izolovanými kulturami	1	-----
Vhodnost země pro extrémní vodní turistiku	8	Mendoza
Vhodnost země pro výpravy za odlehlými archeologickými lokalitami	6	Pucará de Tilcara
Vhodnost země pro hloubkové potápění	7	Puerto Madryn
Vhodnost země pro výpravy za místními zajímavostmi	6	Provincie Mendoza – výpravy za vínem

Hodnocení předpokladů pro rozvoj expedičního turismu: 10-nejvyšší, 1-nejnižší

K místům, která by návštěvník rozhodně neměl v Argentině (či Brazílii) vynechat, patří vodopády Iguacu, které se nachází na hranici s Brazílií. Hřmící voda v d'áblově chřtánu ohromí každého, kdo NP Iguacu navštíví (viz foto 10, 36, 38). Komu nestačí vidět vodopády ze shora, lze absolvovat projížďku motorovým člunem až pod vodopády. Pro zájemce o polární oblasti, kteří se nechtějí vydávat až za jižní polární kruh lze doporučit návštěvu Patagonie, kde žijí v přirozeném prostředí tučňáci. Z hlediska výprav za místními zajímavostmi lze doporučit ochutnání argentinského vína, které je světově vyhlášené. Návštěvu argentinských vinic je vhodné spojit s argentinským venkovem.

4.6 Brazílie

Brazílie přitahuje turisty díky svým rozsáhlým pralesům a možnostem setkat se s původními obyvateli. Vzhledem ke své velikosti nabízí obrovskou rozmanitost flóry i fauny. Rozvoji CR pomohlo nedávno konané Mistrovství světa ve fotbale a olympijské hry v Rio de Janeiro. Toto město je zároveň jedno z nejnavštěvovanějších na světě díky své jedinečné atmosféře.

Obecná charakteristika Brazílie

Největší a nejlidnatější stát Latinské Ameriky získal název podle stromu a dřeva červené barvy zvaného portugalsky „brazil“, dle hedvabnastezka.cz (2014a). Adamec et al. (2008:186) tvrdí, že Brazílie byla jako jediná země portugalskou kolonií a dodnes je zde úředním jazykem portugalská. Portugalští konkvistadoři vojensky i nábožensky dobývali brazilské území a domorodci byli násilně nuceni přejít na křesťanství. Brazílie byla poslední zemí v Jižní Americe, kde bylo zrušeno otroctví. Dle webu businessinfo.cz (2017c) je oficiální název státu: Brazilská federativní republika (República Federativa do Brasil) a aktuálně je považována za devátou největší ekonomiku světa. Hlavním městem je Brasília, ale nejnavštěvovanějším městem, jak tvrdí hedvabnastezka.cz (2014a) je Rio de Janeiro, kde se každoročně koná slavný karneval. Brazílii také proslavil prvotřídní fotbal a socha Ježíše Krista (viz foto 39). Naopak velkou ostudou Brazílie je znečišťování životního prostředí a odlesňování amazonského pralesa. Dle konzulárního odboru MZV (www.mzv.cz, 2017c) je bezpečnostní situace horší ve velkých městech, především v chudinských čtvrtích (favelách). Brazílie se také potýká s drogovými problémy a přeplněnými městy.

Geografická charakteristika Brazílie

Podle Adamce et al. (2008:185) lze rozsáhlé území rozdělit na tři odlišné celky: Guyanskou vysočinu na severu, Brazilskou vysočinu na jihovýchodě a Amazonskou nížinu. [Hedvabnastezka.cz](http://hedvabnastezka.cz) (2014a) uvádí, že přibližně polovinu celé Brazílie tvoří největší tropický deštný prales, kterým protéká největší řeka na světě Amazonka v délce 6 570 km. Chráněné území Pantanal je největší bažinou na světě, které je vhodné pro pozorování zvířat např. jaguárů, anakond, leguánů, varanů, opic a kajmanů. Hlavním výchozím bodem do Amazonie je město Manaus. Mezi nejnavštěvovanější města patří Rio de Janeiro, které proslavil karneval, socha Ježíše Krista na vrcholu Corcovado (viz foto 39) nebo slavná pláž Copacabana. Dalšími významnými městy jsou Brasília, Sao Paulo a koloniální města Paraty a Ouro Preto. Na západě se rozkládají již zmíněné vodopády Iguacu (viz foto 10, 36, 38).

Nedaleko se nachází na řece Paraná přehrada Itaipú, která byla donedávna nejvýkonnější hydroelektrárnou na světě. K Brazílii patří souostroví 21 ostrovů Fernando de Noronha, které je zapsané na seznamu UNESCO.

Foto 10: Vodopády Iguacu, Brazílie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

4.6.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Brazílie

Manaus je centrálním městem Amazonie obklopené divočinou, odkud je možné dělat výlety do deštného pralesa. Turisté si mohou zaplatit průvodce a vydat se po malých kanálech Amazonky. (St. Louis et al.,2016:398)

Pantanal je největším mokřadem na světě a pokrývá přibližně 210.000 km². Je možné se zde pohybovat v malých letadlech a motorových člunech. Otevřené bažiny Pantanalu umožňují pozorování mnoha druhů živočichů od jaguárů až po čápy. (St. Louis et al.,2016:344)

NP Chapada Diamantina zahrnuje mnoho vodopádů a kaskád řek, tekoucích z pohoří Sincora. Byla zde vybudována rozsáhlá síť stezek, které obklopují kaktusy. Turisté zde mohou pozorovat několik druhů opic a bezplatně kempovat v parku nebo přespát v malých jeskyních. (St. Louis et al.,2016:360)

Vodopády Iguacu viz vodopády Iguacu Argentina (St. Louis et al.,2016:336) Na základě vlastní zkušenosti je návštěva vodopádů méně náročná z brazilské strany než z argentinské

strany. Autobus převezme návštěvníky až k nejatraktivnější části, kde se nachází i restaurace a další infrastruktura. Odtud je možné podniknout krátké procházky.

Bonito je centrem ekoturismu v Brazílii a obklopuje ho nádherná příroda. Jsou zde jeskyně s jezery a krápníky, vodopády a velice čisté řeky, kde je možné plavat se stovkami ryb. Unikátní atrakce lákají mnoho turistů, kteří vyhledávají adrenalin. Je zde možné zažít chůzi mezi korunami stromů na visutých mostech a projet se na zipových liniích na řece Formoso. (St. Louis et al.,2016:350)

4.6.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Brazílie

Tab. 7 Předpoklady expedičního turismu Brazílie

Zdroj: Vlastní zpracování

Aktivita expedičního cestovního ruchu	Předpoklady hodnocené země	Příklad lokality (destinace)
Vhodnost země pro vysokohorskou turistiku	5	Chapada Diamantina
Vhodnost země pro výpravy do pralesa	10	Manaus
Vhodnost země pro pozorování zvířat	9	Pantanal
Vhodnost země pro setkání s izolovanými kulturami	10	Manaus - Kmen Dessana
Vhodnost země pro extrémní vodní turistiku	7	Brotas
Vhodnost země pro výpravy za odlehlými archeologickými lokalitami	4	NP Serra da Capivara – pravěké malby
Vhodnost země pro hloubkové potápění	7	Fernando de Noronha
Vhodnost země pro výpravy za místními zajímavostmi	7	Ouro Preto – kávové plantáže

Hodnocení předpokladů pro rozvoj expedičního turismu: 10-nejvyšší, 1-nejnižší

Rozlohou největší země Jižní Ameriky, z které tvoří 40% amazonský deštný prales, je nejvhodnější zemí pro výpravy za původními indiánskými kmeny a za účelem pozorování mnoha druhů fauny a flóry. To lze např. v NP Manaus. K ideálním místům pro milovníky přírody patří mokřady rozsáhlého Pantanalu. Nádherná příroda také obklopuje vodopády Iguacu. Pro úchvatnost těchto vodopádů se často mnoho návštěvníků zastaví na obou stranách, brazilské i argentinské (viz foto 10, 36, 38). Brazílie je jedním z největších pěstitelů kávy odrůdy Arabika, proto je doporučeno navštívit některé z místních kávových plantáží.

4.7 Analýza nabídky zájezdů vybraných českých CK do Jižní Ameriky

V následující části jsou představeny a analyzovány vybrané cestovní kanceláře a expediční zájezdy, které se zaměřují na expediční turismus.

4.7.1 CK Livingstone

Cestovní kancelář Livingstone (www.livingstone.cz) působí na českém trhu od roku 1995. Hlavní činností je příprava zájezdů do exotických zemí. Organizují zajímavé akce na všechny kontinenty světa kromě Evropy. Zkušený tým průvodců připravuje expedice do zajímavých destinací po celém světě. Také zajišťují speciální zájezdy na zakázku a poznávací zájezdy pro skupiny.

Vybrané expediční zájezdy CK Livingstone

Peru-Bolívie-Argentina-Brazílie - Velká cesta Jižní Amerikou (26 dní, 97 900 Kč)

Jedná se o poznávací zájezd, který začíná v hlavním městě Peru v Limě u Pacifického oceánu. Na programu je poznání přírodních a kulturních atraktivit čtyř zemí. Z Limy zájezd pokračuje do archeologického komplexu Pachacamac a přírodní rezervace Paracas. Přejede se lodí na ostrovy Ballestas, kde lze pozorovat mnoho druhů fauny a flóry. Dále trasa pokračuje na písčné duny Huacachina. Nebudou vynechány ani archeologické lokality Nazca a Machu Picchu. Nedaleko Machu Picchu se nacházejí Aguas Calientes, kde je možné se vykoupat v termální vodě. Zájezd pokračuje do Cuzca, hlavního města říše Inků. Poslední zastávkou Peru a zároveň první zastávkou Bolívie je jezero Titicaca. V Bolívii zájezd pokračuje do hlavního města La Paz, odkud je naplánován přejezd na solnou pláň Salar de Uyuni a návštěva hřbitova vlaků. První zastávkou v Argentině bude město Salta, z kterého se uskuteční výlet do soutěsky Quebrada de las Conchas. Následuje přelet do Buenos Aires. Z Argentiny se přeletí k vodopádům Iguacu, odkud se uskuteční konečný let do destinace u Atlantického oceánu Rio de Janeiro. (www.livingstone.cz, 2018b)

Peru-Bolívie-Džungle - Hřebeny And i amazonská džungle (24 dní, 95 500 Kč)

Tento zájezd je vhodný pro sportovně zdatné cestovatele, jelikož program zájezdu zahrnuje poznání historických a kulturních tradic spojených s pěší turistikou a pětidenním pobytem v bolívijské džungli. První pěší třídenní trek povede k hoře Apu Salcantay přes prales La Playa k Machu Picchu. Po náročném treku následuje koupání v termálních pramenech Aguas Calientes. Dále je naplánován přejezd vlakem do Ollantaytambo a Cuzca. Poslední zastávka v

Peru bude u jezera Titicaca. Jezero Titicaca bude navštíveno také u bolívijského města Copacabana, z kterého je naplánována plavba lodí na ostrov Isla del Sol. Po návštěvě hlavního města La Paz následuje pětidenní výlet do bolívijské džungle a pampy. Zájezd pokračuje přeletem do Amazonie, kde jsou naplánované výpravy do pralesa zaměřené na pozorování fauny a flóry. Další sportovní aktivitou zájezdu bude sjezd na kolech do Coroica. Závěrem se zájezd přesune zpět do Peru, odkud se uskuteční výlet do Canyon del Colca spojený s koupáním v horkých pramenech. Poslední aktivitou zájezdu bude setkání s domorodými indiány ve vesnici Chivay. (www.livingstone.cz, 2018c)

Ekvádor a Galapágy - Země sopek a ráj zvířat (13 dní, 139 900 Kč)

Zájezd určený pro aktivní cestovatele a milovníky přírody nabízí poznání Ekvádoru a souostroví Galapágy. Součástí cesty účastníci nahlédnou do života místních indiánů v Amazonském pralesu. Zájezd započne v hlavním městě Quito, z kterého jsou naplánovány hvězdicové výlety. Nejprve se zájezd přesune do NP Cuyabeno. V Amazonské džungli účastníci stráví aktivní tři dny, v rámci kterých se uskuteční plavba kánoí a pozorování fauny a flóry. Po návratu do Quita následuje přesun k úpatí vulkánu Cotopaxi a prohlídka národního parku. Vrcholem zájezdu je pětidenní pobyt na souostrovích Galapágy spojený s okružní plavbou a šnorchlováním. (www.livingstone.cz, 2018a)

4.7.2 CK Kudrna

Z původního klubu cestovatelů se stala cestovní kancelář Kudrna (www.kudrna.cz) s dlouholetou tradicí. Zájezdy pořádá již 24. sezónu do celého světa a jsou zaměřeny na aktivní trávení volného času, proto nabízí i náročné expedice.

Vybrané expediční zájezdy CK Kudrna

Bolívie a Amazonie (26 dní ,41 300 Kč)

Zájezd započne v hlavním městě Bolívie v La Paz, z kterého trasa pokračuje k jezeru Titicaca. Z města Copacabana se uskuteční výlet na ostrov Isla del Sol. Další zastávkou bude archeologické naleziště Tiwanaku. Je připravena tří denní výprava terénními auty na Salar del Uyuni se zastávkou u Laguny Hedionda a na hřbitově lokomotiv. Také se zájezd přesune do nedalekého Geysir Solar de Mañana, kde se nachází jezírka a gejzíry. Účastníci sestoupí společně s horníky do stříbrných dolů ve městě Potosí. Dále následuje transfer do města Sucre a celodenní výlet do NP Amboro. Poté se zájezd zastaví u písečných dun Las Lomas de Arena. Jedním z největších zážitků zájezdu bude sjezd na kolech po nejnebezpečnější silnici

na světě. V závěru zájezdu účastníci stráví 5 dní v amazonské džungli. Uskuteční se několik výprav po tropických řekách NP Madidi. (www.kudrna.cz, 2018a)

Brazílie (17dní, 34 800 Kč)

Zájezd je zaměřený na poznání přírodních a kulturních památek Brazílie. První z navštívených míst budou vodopády Foz do Iguacu. Další zastávkou bude ptačí rezervace a hydroelektrárna Itaipú na řece Paraná. Následně se zájezd přesune do velkoměst Rio de Janeiro, Brasilia a Salvador. Ze Salvádoru bude vykonáno několik hvězdicových výletů. Jedním z nich je návštěva NP Chapada Diamantina, který je známý jeskyní soustavou a četnými vodopády. Následovat bude výstup na vrchol stolové hory Morro de Pai Ignacio a výlet trajektem na tropické ostrovy Itaparica a Boipeba. (www.kudrna.cz, 2018b)

4.7.3 CK Adventura

Cestovní kancelář Adventura (www.adventura.cz) byla založena v roce 1990 zkušenými cestovateli. Nabízí standardní poznávací zájezdy do celého světa se zaměřením na turistiku a cykloturistiku. Sestavují zájezdy na míru pro individuální zájemce i pro větší skupiny.

Vybrané expediční zájezdy CK Adventura

Brazilská mozaika (17 dní, 86 016 Kč)

Tento zájezd je zaměřen na poznání několika odlišných částí Brazílie. První část zájezdu se uskuteční v oblasti Minas Gerais, která je spojena se zlatou horečkou. Na programu je návštěva bohatých koloniálních měst, která jsou na seznamu světového dědictví UNESCO. Následně trasa zájezdu povede do slavného Rio de Janeiro. Další zastávkou je ostrov Ilha Grande s tropickými plážemi, které jsou vhodné ke koupání. Následuje přesun do koloniálního města Paraty. Poslední úsek cesty vede až k vodopádům Iguacu a k Itaipú, druhé největší vodní elektrárně na světě. (www.adventura.cz, 2014a)

Peru, Bolívie - turistika (13 dní – 58113 Kč; 23 dní – 82071 Kč)

V první části zájezdu bude navštíveno nejvyšší pohoří peruánských And pohoří Cordillera Blanca. Hlavní náplní zájezdu zahrnuje pěší turistiku k ledovcovým štítům v čele s Huascaránem (6768 m). Je připraven třídenní trek Santa Cruz, na kterém se přenocuje tři krát pod stanem. Posléze přelet na vysokohorskou náhorní plošinu Altiplano k jezeru Titicaca. V Bolívii bude absolvováno několik kratších pěších túr, třídenní okruh terénními auty po solné pláni včetně koupání v termálních pramenech. (www.adventura.cz, 2014b)

4.7.4 CK Karavela

Středně velká cestovní kancelář Karavela (www.karavela.cz) s 25letou tradicí pořádá zájezdy do exotických destinací celého světa, zaměřuje se na klasické poznávací zájezdy a horskou turistiku. V rámci Jižní Ameriky nabízí expediční cesty napříč kontinentem, ale také do jednotlivých zemí.

Vybrané expediční zájezdy CK Karavela

Ekvádor, Peru (23 dní, 68590 Kč)

Tento zájezd je zaměřený na poznání přírodních a kulturních atraktivit dvou zemí Jižní Ameriky Ekvádoru a Peru. První část zájezdu se orientuje na poznání kulturních atraktivit hlavního města Quita. Na programu je návštěva monumentu Mitad del Mundo, kde prochází rovník a města Otavalo, které je proslavené největším indiánským trhem Jižní Ameriky. Dále je pro účastníky připraven výstup na vyhlídku nad městem Baños a sjezd na kolech údolím řeky Pastaza. Následuje přesun do amazonské džungle, kde bude navštívena domorodá vesnice. Zájezd se dále přesune do archeologické lokality Ingapirca a do města Cuenca, které je na seznamu UNESCO. Druhá část zájezdu proběhne v Peru. Kde budou navštíveny města Mancóra, Cajamarca, Trujilla a archeologické město Chan Chan s pyramidami Slunce a Měsíce. Z přírodních atraktivit bude navštívena poušť Sechura, NP Huascarán, ledovec Nevado Pastoruri a několik ledovcových lagun. Zájezd bude zakončen v Limě, hlavním městě Peru. (www.karavela.cz, 2018a)

Peru, Bolívie, Argentina, Brazílie (28 dní, 89990 Kč)

Poznávací zájezd zahrnující čtyři země Jižní Ameriky. Trasa zájezdu začíná v peruánské Limě. Na programu je lodní výlet na ostrovy Ballestas, v rámci kterého je možné pozorovat lachtany, tučňáky a další zástupce fauny. Dále je pro účastníky zajištěn adrenalinový zážitek - jízda v písečných dunách. V Peru budou navštíveny nejvýznamnější archeologické lokality, jako jsou Nazca, Machu Picchu a Ollantaytambo. Poslední zastávkou v Peru bude jezero Titicaca s plovoucími ostrovy Uros. Následně se účastníci přesunou do Bolívie a navštíví hlavní město La Paz a stříbrné doly v Potosí. Na programu je také výstup na horu Chacaltaya, hřbitov vlaků nedaleko solné pouště Salar de Uyuni a koupání v termálních jezírkách. Uprostřed barevných skal se zájezd zastaví v Quebrada de Humahuaca, které je na seznamu dědictví UNESCO a navštíví města Salta a Buenos Aires. Z hlavního města následuje odlet k vodopádům Iguacu. Zájezd bude zakončen v Rio de Janeiro. (www.karavela.cz, 2018b)

Tab. 8 Hodnocení zájezdů vybraných CK

Zdroj: Vlastní zpracování na základě webových stránek CK:

[1] <https://www.livingstone.cz/zajezdy/amerika/peru-bolivie-argentina-brazilie-307>

[2] <https://www.livingstone.cz/zajezdy/amerika/peru-bolivie-309>

[3] <https://www.livingstone.cz/zajezdy/amerika/ekvador-a-galapagy-318>

[4] <http://www.kudrna.cz/zajezd/bolivie-a-amazonie.html>

[5] <http://www.kudrna.cz/zajezd/brazilie.html>

[6] <https://www.adventura.cz/zajezdy/10004-brazilska-mozaika/?filtr=zeme%3Dbrazilie>

[7] <https://www.adventura.cz/zajezdy/6320-peru-a-bolivie-turistika/?filtr=zeme%3Dperu>

[8] <http://www.karavela.cz/trip/ekvador-peru/?related=0>

[9] <http://www.karavela.cz/trip/peru-bolivie-argentina-brazilie/?related=0>

CK Livingstone	Cena v Kč	Počet
Peru-Bolívie-Argentina-Brazílie	97 900,-	dní: 26
Velká cesta Jižní Amerikou¹		
Program		
Zájezd je vhodný pro zkušené a náročné cestovatele vzhledem k délce trvání. Atraktivní program je spíše zaměřený na kulturní atraktivity. Z přírodních atraktivit je navštíveno pouze jezero Titicaca, Salar de Uyuni, vodopády Iguacu.		
Sama CK Livingstone hodnotí zájezd jako méně náročný s větší mírou komfortu. Bez náročných vysokohorských treků.		
Ubytování		
Ubytování v jednodušších hotelech ve dvoulůžkových pokojích. Cestování v malých skupinách (10-16 osob).		
Doprava		
Zpáteční letenka + tři místní přelety.		
Doprava turistickými autobusy.		
Bezpečnost		
Itinerář zahrnuje klasické turistické destinace, kde je bezpečnost na dobré úrovni. Drobná kriminalita se nedá vyloučit.		

CK Livingstone	Cena v Kč	Počet
Zájezd: Peru-Bolívie Hřebeny And i amazonská džungle²	95 500,-	dni: 24
Program		
Zájezd je určen pro sportovně založené cestovatele. Je zaměřen na poznání přírodních atraktivit. Součástí je třídní trek, návštěva džungle a pampy. CK Livingstone zájezd hodnotí jako středně náročný se střední mírou komfortu.		
Ubytování		
Ubytování v jednoduchých hotelech, turistických ubytovnách a stanech. Cestování v malých skupinách (8-14 osob).		
Doprava		
Zpáteční letenka + dva místní přelety. Doprava turistickými autobusy a vlak k Machu Picchu.		
Bezpečnost		
Vzhledem k fyzické náročnosti hrozí výšková nemoc. Zvýšené riziko zranění v přírodě při treku.		
CK Livingstone	Cena v Kč:	Počet
Zájezd: Ekvádor a Galapágy - Země sopek a ráj zvířat³	139 900,-	dni: 13
Program		
Zájezd je určen pro náročné cestovatele, kteří jsou ochotni zaplatit za vysokou míru komfortu. Je zaměřen na poznání přírodních atraktivit Ekvádoru včetně sopek, amazonské džungle a souostroví Galapágy. CK Livingstone zájezd hodnotí jako fyzicky nenáročný a vysoce komfortní.		
Ubytování		
Kvalitní hotely a na Galapágách ve dvoulůžkových kajutách na lodi. Cestování v malých skupinách (10-15 osob).		
Doprava		
Zpáteční letenka + přelet na Galapágy. Doprava turistickými autobusy a na Galapágách lodí mezi ostrovy.		
Bezpečnost		
Ekvádor je bezpečná destinaci, tudíž nehrozí větší nebezpečí.		

CK Kudrna Zájezd: Bolívie a Amazonie⁴	Cena v Kč: 41 300,- bez letenky	Počet dní: 26
<p>Program</p> <p>Zájezd je zaměřen na komplexní poznání Bolívie, hlavně přírodních atraktivit. Součástí je pětidenní pobyt v amazonské džungli. Přestože CK Kudrna uvádí zájezd jako méně náročný, vzhledem k délce zájezdu a pobytu v přírodě je určen spíše pro zkušenější cestovatele.</p> <p>Ubytování</p> <p>Levnější turistické hotely a penziony.</p> <p>Cestování v malých skupinách max. 11 účastníků.</p> <p>Doprava</p> <p>Zpáteční letenka a přelet do Amazonie nejsou zahrnuty v ceně.</p> <p>Doprava turistickými autobusy a mikrobusy.</p> <p>Bezpečnost</p> <p>Drobná kriminalita ve větších městech. Doporučuje se standardní očkování do Jižní Ameriky.</p>		
CK Kudrna Zájezd: Brazílie⁵	Cena v Kč: 34 800,- bez letenky	Počet dní: 17
<p>Program</p> <p>Zájezd je zaměřen na základní poznání Brazílie. Itinerář zahrnuje převážně kulturní atraktivitu ale i vodopády Iguacu a NP Chapada Diamantina. Zájezd je kratší a náročnost nízká, proto je vhodný i pro méně zkušené cestovatele. Program nezahrnuje návštěvu Amazonie.</p> <p>Ubytování</p> <p>Ubytování v jednodušších hotelech ve dvoulůžkových pokojích. Cestování v malých skupinách max. 14 účastníků.</p> <p>Doprava</p> <p>Zpáteční letenka a vnitrostátní přelety nejsou zahrnuty v ceně.</p> <p>Doprava turistickými autobusy.</p> <p>Bezpečnost</p> <p>Zvýšená kriminalita ve velkých městech. Doporučuje se standardní očkování do Jižní Ameriky.</p>		

CK Adventura Zájezd: Brazilská mozaika⁶	Cena v Kč: 86 016,-	Počet dní: 17
<p>Program</p> <p>Zájezd je zaměřen na základní poznání Brazílie s možností prodloužení do Amazonie o pět dní. Program zahrnuje kulturní atraktivitu a vodopády Iguacu. Zájezd je kratší a náročnost nízká, proto je vhodný i pro méně zkušené cestovatele.</p> <p>Ubytování</p> <p>Jednodušší hotely, penziony a chaty. Maximální počet účastníků není uveden.</p> <p>Doprava</p> <p>Zpáteční letenka + přelet k vodopádům Iguacu V případě prodloužení zájezdu do Amazonie let do Manaus. Bližší informace o dopravě CK neuvádí.</p> <p>Bezpečnost</p> <p>Zvýšená kriminalita ve velkých městech. Doporučuje se standardní očkování do Jižní Ameriky. V případě prodloužení do Amazonie zvýšené nebezpečí Malárie.</p>		
CK Adventura Zájezd: Peru, Bolívie – turistika⁷	Cena v Kč: 58 700,- 82 900,-	Počet dní: 13, 23
<p>Program</p> <p>Zájezd je zaměřen na přírodní krásy Peru a Bolívie převážně na vysokohorskou turistiku vč čtyřdenního treku. V Bolívii se navštíví také historická města Sucre, Potosí a solná pláň Salar de Uyuni. Zájezd je vhodný pro zdatnější cestovatele z důvodu vyšší fyzické náročnosti, vyšší nadmořské výšky a nízkých teplot. Lze absolvovat zájezd ve dvou variantách.</p> <p>Ubytování</p> <p>Jednodušší hotely bez vytápění, ubytovny a 3x přenocování ve stanech. Maximální počet účastníků není uveden.</p> <p>Doprava</p> <p>Zpáteční letenka + vnitrostátní přelet z Limy k jezeru Titicaca. Autobusy a terénní auta.</p> <p>Bezpečnost</p> <p>Zvýšené riziko při pobytu v horách. Zvýšená kriminalita ve velkých městech. Doporučuje se standardní očkování do Jižní Ameriky.</p>		

CK Karavela	Cena v Kč:	Počet
Zájezd: Ekvádor, Peru⁸	68 590,-	dni: 23
Program		
Zájezd je zaměřen na přírodní atraktivity Ekvádoru a Peru, vyhýbá se turisticky exponovaným místům. Součástí jsou výlety ve vysokých horách i pobyt v amazonském pralese. Zájezd je vhodný pro zájemce o vysokohorskou turistiku bez náročných přechodů.		
Ubytování		
Standardní hotely, penziony a chatky v pralese s dvoulužkovými pokoji. Maximální počet účastníků není uveden.		
Doprava		
Zpáteční letenka. Doprava v místě autobusy.		
Bezpečnost		
Zvýšené riziko při pobytu v horách spojené s vysokohorskou nemocí. Doporučuje se standardní očkování do Jižní Ameriky. V Amazonii zvýšené riziko malárie.		
CK Karavela	Cena v Kč:	Počet
Zájezd: Peru, Bolívie, Argentina, Brazílie⁹	89 990,-	dni: 28
Program		
Zájezd je zaměřen na poznání kultur čtyř zemí Jižní Ameriky. Vzhledem k délce pobytu a nočním přejezdům autobusy a vlaky je zájezd vhodný pro zkušenější cestovatele. Až na výjimky se jedná o kulturně-poznávací zájezd. Z přírodních atraktivit se navštíví jezero Titicaca, solná pláň Salar de Uyuni a vodopády Iquazú.		
Ubytování		
Turistické hotely a penziony, 4x přenocování ve vlaku nebo autobuse. Maximální počet účastníků není uveden.		
Doprava		
Zpáteční letenka + 3x vnitrostátní přelety.		
Autobusy, minibusy, vlaky a terénní auta.		
Bezpečnost		
Zvýšená kriminalita ve velkých městech a dopravních prostředcích. Doporučuje se standardní očkování do Jižní Ameriky.		

Z hlediska expedičního turismu jsou nejvhodnější tyto zájezdy: Peru-Bolívie Hřebenů And i amazonská džungle od CK Livingstone a Peru, Bolívie – turistika od CK Adventura. Tyto

zájezdy jsou nejvíce zaměřeny na přírodní zajímavosti a jejich součástí jsou i vícedenní treky ve vysokohorských oblastech a do džungle. Součástí je i spaní v přírodě a autentické poznání fauny a flóry.

Pro zájemce o přírodní turismus jsou vhodné zájezdy: Ekvádor a Galapágy – Země sopek a ráj zvířat od CK Livingstone a Bolívie a Amazonie od CK Kudrna. S těmito zájezdy mají účastníci možnost poznat přírodní atraktivitu bez větší náročnosti, neboť je zajištěno kvalitní ubytování a součástí nejsou náročné aktivity.

Zájezdy: Peru, Bolívie, Argentina, Brazílie od CK Karavela a Peru-Bolívie-Argentina-Brazílie - Velká cesta Jižní Amerikou od CK Livingstone. Umožňují účastníkům poznat v rámci jednoho zájezdu velkou část Jižní Ameriky. Nejsou to klasické expediční zájezdy, neboť se z větší části zaměřují na kulturní atraktivitu.

Ostatní zájezdy se zaměřují na konkrétní zemi. Zájezdy Brazilská mozaika od CK Adventura a Brazílie od CK Kudrna umožňují účastníkům základní poznání Brazílie.

Zbývající hodnocený zájezd Ekvádor, Peru od CK Karavela je vhodný pro účastníky se zájmem o přírodní i kulturní CR. Součástí je i výlet do džungle a pobyt v Huascaránu. Překvapivě jsou vynechána některá významná místa jako např. Machu Picchu.

4.8 Navržený expediční zájezd do Jižní Ameriky

Uvedený itinerář je vytvořen na základě absolvované expedice do Jižní Ameriky v červenci a v srpnu 2017. Tento itinerář může sloužit jako základ produktu cestovního ruchu.

Tab. 9 Itinerář cesty

Zdroj: Vlastní zpracování

1. den - Odlet do Madridu
<ul style="list-style-type: none">
• Přesun na hotel
• Odpolední prohlídka Madridu<ul style="list-style-type: none">
○ Puerta del Sol
○ Plaza Mayor
○ Královský palác
○ Park Retiro
2. den - Přelet do Kolumbie do Bogoty
<ul style="list-style-type: none">
• Náměstí Plaza de Bolívar
3. den - Prohlídka Bogoty
<ul style="list-style-type: none">
• Historická čtvrť La Candelaria
• Výlet lanovkou na poutní místo Monserate
4. den přejezd do Salenta (autobus)
<ul style="list-style-type: none">
• Prohlídka města spojeného s produkcí kávy
5. den – Okolí Salenta - Zóna Cafetera (pěšky)
<ul style="list-style-type: none">
• Návštěva kávových plantáží spojená s ochutnávkou kávy
6. den - Přejezd do Popayánu (minibus)
<ul style="list-style-type: none">
• Prohlídka „Bílého města“ (koloniální architektura)
7. den - Přejezd do San Agustín (minibus)
<ul style="list-style-type: none">
• Prohlídka města a osobní volno
8. den – San Agustín
<ul style="list-style-type: none">
• Celodenní prohlídka jednoho z nejvýznamnějších archeologických nalezišť v Jižní Americe
9. den - Přejezd do Pasta (minibus)
<ul style="list-style-type: none">
• Prohlídka města
10. den – Laguna de la Cocha (taxi)
<ul style="list-style-type: none">
• Prohlídka vesnice na jezeře
• Výlet lodí po jezeře
11. den - Odjezd na hranice s Ekvádorem (autobus)
<ul style="list-style-type: none">
• Návštěva poutního místa Santuario de las Lajas
• Přejezd do Otavala (autobus)
12. den – Otavalo
<ul style="list-style-type: none">
• Nákupy na jednom z nejznámějších jihoamerických trhů
• Přejezd do Quita (autobus)
13. den – Quito
<ul style="list-style-type: none">
• Prohlídka historického centra města<ul style="list-style-type: none">
○ Náměstí nezávislosti
○ Prezidentský palác

<ul style="list-style-type: none"> ○ Koloniální architektura ○ Vrchol Panecillo
14. den - Výlet vlakem Tren de los Volcanes s programem
<ul style="list-style-type: none"> • Quito – El Boliche – Machachi – Quito
15. den - Výlet na rovník, výlet na sopku (autobus, pěšky)
<ul style="list-style-type: none"> • Mitad del Mundo – Památník rovníku • Pululahua – vyhaslá sopka s úžasnými výhledy
16. den - Přejezd do Minda (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka města a okolí
17. den - Výlet do pralesa v okolí Minda (pěšky)
<ul style="list-style-type: none"> • Celodenní výlet k vodopádům ukrytých v pralese
18. den - Návštěva motýlí farmy (pěšky)
<ul style="list-style-type: none"> • Odpoledne návrat do Quita a noční přejezd na hranice s Peru (autobus)
19. den - Příjezd do Máncory
<ul style="list-style-type: none"> • Pobyť v nejznámějším peruánském přímořském letovisku, relaxace a koupání
20. den – Máncora
<ul style="list-style-type: none"> • Relaxace a koupání v Pacifiku, procházka po okolí
21. den -Přejezd do Piury (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Odpolední prohlídka města • Noční přejezd do Huarazu (autobus)
22. den – Huaraz
<ul style="list-style-type: none"> • Aklimatizace na nadmořskou výšku • Prohlídka města
23. den – Chavín a jezero Querococha (minibus + pěšky)
<ul style="list-style-type: none"> • Návštěva předkolumbovské archeologické lokality Chavín • Turistika u jezera Querococha
24. den - Ledovec Pastoruri (minibus + pěšky)
<ul style="list-style-type: none"> • Pěší výlet k ledovci Pastoruri
25. den - Laguna 69 (minibus + pěšky)
<ul style="list-style-type: none"> • Náročný výlet k jezeru Laguna 69 • Noční přejezd do Limy (autobus)
26. den – Lima
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka historického centra Limy <ul style="list-style-type: none"> ○ Plaza de Armas ○ Koloniální architektura   • Výlet k moři (MHD)
27. den - Cesta do Cusca (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Celodenní přejezd do Cuzca
28. den – Cuzco
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka bývalého hlavního města Incké říše • Koloniální architektura
29. den – Cesta do Aguas Calientes
<ul style="list-style-type: none"> • Přejezd k hydroelektrárně Santa Tereza (minibus) • Pěší přechod do Aguas Calientes (pěšky) • Prohlídka města

30. den - Machu Picchu
<ul style="list-style-type: none"> • Koupání v horkých pramenech Aguas Calientes • Prohlídka archeologické lokality Machu Picchu (autobus + pěšky)
31. den – Cesta zpět do Cuzca
<ul style="list-style-type: none"> • Návrat zpět k hydroelektrárně Santa Tereza (pěšky) • Cesta do Cuzca (minibus)
32. den - Přejezd do Arequipy (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka města
33. den - Arequipa
<ul style="list-style-type: none"> • Návštěva Muzea Santuarios Andinos (mumie Juanita) • Výlet do okolí (sopky)
34. den - Přejezd do Puna (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka města
35. den - Jezero Titicaca
<ul style="list-style-type: none"> • Celodenní výlet po jezeře (lod', pěšky) • Plovoucí ostrovy Uros • Ostrov Taquille
36. den - Přejezd do Bolívie (minibus)
<ul style="list-style-type: none"> • Copacabana – prohlídka města • Relaxace na pláži
37. den - Jezero Titicaca
<ul style="list-style-type: none"> • Celodenní výlet na ostrov Isla del Sol – turistika (lod', pěšky)
38. den – Přejezd do La Paz (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Krátká prohlídka města • Noční cesta do Sucre (autobus)
39. den – Surce
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka historického hlavního města • Koloniální architektura
40. den – Přejezd do Potosí (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka někdejšího nejbohatšího města Jižní Ameriky • Koloniální architektura
41. den – Potosí
<ul style="list-style-type: none"> • Exkurze do stříbrných dolů • Hornické trhy (dynamit, koka) • Přejezd do Uyuni (autobus)
42. den – Salar de Uyuni
<ul style="list-style-type: none"> • Celodenní výlet terénními vozy <ul style="list-style-type: none"> ○ Hřbitov vlaků ○ Solná pláň Salar de Uyuni   • Noční přejezd vlakem do Argentiny (Villazon)
43. den – Přejezd do Humahuaca
<ul style="list-style-type: none"> • Turistika v údolí Quebrada de Humahuaca
44. den – Huamuhaca
<ul style="list-style-type: none"> • Výlet na skálu 7 barev • Přejezd do Tilcary (autobus) – prohlídka historického města

45. den – Tilcara
<ul style="list-style-type: none"> • Výlet do jeskyní (pěšky) • Přejezd do Salty (autobus)
46. den – Salta
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka historického města
47. den – Salta
<ul style="list-style-type: none"> • Výlet lanovkou na vrchol San Bernardo • Přejezd do Posadas a dále do Puerto Iguacu (autobus)
48. den - Příjezd do Puerto Iguacu
<ul style="list-style-type: none"> • Prohlídka města
49. den – Vodopády Iquacu
<ul style="list-style-type: none"> • Vodopády Iquacu • Záchraná stanice zvířat
50. den Přejezd do Brazílie – Foz do Iguacu (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Návštěva hydroelektrárny Itaipú • Prohlídka města
51. den - Vodopády Iquacu
<ul style="list-style-type: none"> • Vodopády Iquacu z brazilské strany
52. den - Foz do Iguacu
<ul style="list-style-type: none"> • Návštěva mešity a buddhistického chrámu • Přejezd do Rio de Janeiro (autobus)
53. den – Cesta do Rio de Janeiro (autobus)
<ul style="list-style-type: none"> • Večerní procházka po městě
54. den – Rio de Janeiro
<ul style="list-style-type: none"> • Socha Ježíše Krista na vrcholu Corcovado • Pláže Copacabana a Ipanema
55. den - Rio de Janeiro
<ul style="list-style-type: none"> • Schodiště Escadaria Selarón • Výlet na kolech kolem Rodrigo de Freitas Lagoon
56. den - Rio de Janeiro
<ul style="list-style-type: none"> • Krátká procházka po městě • Odlet do Madridu
57. den - Přílet do Prahy

Cílovou skupinou pro tuto expedici by mohli být zájemci s dostatečným fondem volného času. Celá expedice je náročná po stránce fyzické i psychické. V úvahu se musí brát celková délka (téměř dva měsíce), noční přejezdy, výškové rozdíly, dlouhé pěší výlety, velké teplotní rozdíly, tropické nemoci. Proto by byla určena pro zkušenější cestovatele, kteří ale raději využijí služeb cestovní kanceláře. Nabízí poznání velké části Jižní Ameriky za velice příznivé náklady.

Ubytování by bylo zajištěno v jednoduchých hotelech a penzionech ve dvoulůžkových pokojích se snídaní. Ostatní stravování by bylo individuální. Vstupy by také nebyly součástí ceny.

Celkové náklady na jednu osobu dosáhly 55 000 Kč (Z toho zpáteční letenka stála 19 500 Kč). Tyto náklady jsou včetně všech vstupů a stravování po celou délku expedice. Kdyby se expedice nabízela jako produkt cestovního ruchu, musely by se připočítat náklady na odvod DPH z přírážky CK a režijní náklady. Naopak by se odečetly náklady na stravování. Po hrubých výpočtech vychází, že by se daná expedice mohla prodávat za 89 000 Kč. Tato cena by byla rentabilní v případě menší expedice v počtu jeden průvodce a deset účastníků.

Tato cena (89 000 Kč) by se skládala z

- Ceny zpáteční letenky (Praha – Madrid – Bogota a Rio de Janeiro – Madrid – Praha)
- Náklady na místní dopravu (autobusy, minibusy, vlaky, taxi)
- Nákladů na ubytování (48 přenocování se snídaní)
- Náklady na průvodce (cestovní náklady + odměna 30 000 Kč)
- Zisk a režijní náklady cestovní kanceláře
- Odvody daní v ČR

Cena by nezahrnovala

- Cestovní pojištění (bylo by přesto povinné, účastník si může zajistit sám)
- Náklady na vstupy

Podle ohlasu na přednáškách by tento produkt cestovního ruchu měl velkou naději na úspěch.

Obr. 5 Mapa uskutečněné expedice

Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladové mapy dostupné z:

<https://mapswire.com/south-america/physical-maps/>

4.9 Porovnání vybraných zájezdů s absolvovanou expediční cestou

Uskutečněná cesta podle uvedeného itineráře nebyla navržena pro cestovní kancelář, ale pro dvojici poměrně zkušených cestovatelů. Dvě hlavní kritéria, při tvorbě itineráře a zajištění služeb, byla navštívit co největší množství míst a výsledná cena celé expedice. Dalším omezujícím faktorem byla délka trvání. Na první pohled se může zdát 58 dní dlouhá doba, ale vzhledem ke vzdálenostem a množství atraktivit by bylo vhodnější strávit na expedici alespoň tři měsíce.

Náročnost přípravy expedice pro cestovní kancelář spočívá v tom, že se může přihlásit různá struktura účastníků. Proto musí být program vyvážený a náročnost po stránce fyzické i psychické nesmí být příliš vysoká. Naopak při přípravě vlastní expedice můžete program přizpůsobit vlastním možnostem a požadavkům. Také ho lze v průběhu expedice měnit, což je obrovská výhoda. Např. v původním itineráři měla být navštívena místo Argentiny Paraguay. Ale vzhledem k náročně cestě přes západní část Paraguaye byla zvolena cesta severní Argentinou.

Dalším velice rozdílným faktorem je cena. V rámci individuální expedice si cestovatelé zvolí adekvátní typ ubytování, které často tvoří velkou část rozpočtu. Cestovní kanceláře musí najít rozumný kompromis mezi cenou a kvalitou, neboť ne každý klient je ochoten akceptovat nejjednodušší typ ubytování. Ten samý problém se týká dopravy. Proto se také výsledná cena zájezdů a individuálních expedic se stejným itinerářem velmi liší, někdy až trojnásobně. Roli také hraje daňová povinnost, náklady a zisk cestovní kanceláře.

Porovnání s nabízenými zájezdy není jednoduché. Největší podobnost je se zájezdem „Velká cesta Jižní Amerikou“ od CK Livingstone a “Peru, Bolívie, Argentina, Brazílie“ od CK Karavela. Tyto zájezdy trvají poměrně dlouho dobu (téměř jeden měsíc) a jejich itinerář se částečně shoduje s uskutečněnou expedicí. Tyto zájezdy jsou připraveny pro menší skupiny (kolem 15 lidí). Až na občasné přelety těch největších vzdáleností se také používá autobus či místní doprava. Připravená expedice by mohla zaujmout segment turistů vyhledávajících tento typ zážitků. V poměrně krátkém čase by bylo navštíveno větší množství atraktivit se širším zaměřením (hory, pralesy, indiánská kultura, koloniální architektura, další přírodní zajímavosti - vodopády, solná pláň). Ostatní zájezdy popsané v této práci se zaměřují na konkrétní zemi či aktivitu (Brazílie, vysokohorská turistika, Galapágy). Proto je nelze přímo s připravenou expedicí porovnat. Bez větších problémů lze individuální expedici připravit do všech částí Jižní Ameriky. Problém může nastat pouze v případě expedice na Galapágy vzhledem k přísnému omezení počtu turistů navštěvujících tuto unikátní lokalitu.

5. Shrnutí výsledků

V následující kapitole jsou shrnuty výsledky, kterých bylo dosaženo v rámci zpracování bakalářské práce.

Jižní Amerika je pro expediční turismus velmi vhodná destinace. Na základě výzkumu a absolvované expedice bylo zjištěno, že všechny navštívené země disponují vhodnými podmínkami pro rozvoj expedičního turismu. Nejlepší předpoklady pro tento druh turismu mají Brazílie, Peru a Ekvádor, jelikož na jejich území se nachází z větší části nedotčený deštný prales. Také zde žijí komunity původních obyvatel značně vzdálených od civilizace. Dalším významným předpokladem je možnost vysokohorské turistiky v Andách, kde je možné se vydat na několikadenní treky. V rámci absolvované expedice byly navštíveny hory v NP Huascarán. Nedílnou součástí expedičního turismu jsou extrémní sporty, mezi které patří horolezectví, rafting či potápění. Pro tyto aktivity je kontinent Jižní Ameriky taky velmi vhodný. Rozvoj expedičního CR napomáhá zlepšující se bezpečnostní a ekonomická situace ve většině států. Dále také zvyšující se kvalita jednotlivých služeb CR.

Nabídka zájezdů s expediční tematikou v ČR byla shledána jako dostatečná. Jsou nabízeny různé zájezdy pro různý segment zákazníků. Některé zájezdy jsou více zaměřené na expediční turistiku jiné jsou orientovány na klasickou poznávací turistiku. V nabídce jsou úzce zaměřené expedice na Galapágy ale také dlouhodobé expedice napříč Jižní Amerikou. Přestože se jedná o skupinové zájezdy, je v rámci nich možné zažít autentické prožitky, jako je např. setkání s místními obyvateli. Ceny zájezdů se pohybují ve vyšší cenové kategorii. Na českém trhu chybí nízkonákladové expedice s nízkým standardem služeb. Z toho vyplývá velká příležitost pro menší CK, která by se mohla specializovat na levné expedice do Jižní Ameriky. Jako příklad produktu CR může sloužit absolvovaná expedice uvedená v závěrečné části práce.

Itinerář této expedice byl vytvořen na základě dvouměsíční absolvované cesty v roce 2017. Při přípravě byly získány zkušenosti týkající se zajištění služeb CR ve vybraných destinacích Jižní Ameriky. Největším přínosem této práce je nově nabytá schopnost připravit a realizovat expediční zájezd do Jižní Ameriky.

6. Závěry a doporučení

Cílem bakalářské práce bylo na základě absolvované expediční cesty zhodnotit předpoklady pro expediční turismus v Jižní Americe, konkrétně v zemích Kolumbie, Ekvádor, Peru, Bolívie, Argentina a Brazílie. Na základě zkušeností z této expedice bylo dalším cílem analyzovat nabídku českých cestovních kanceláří do této oblasti. Na závěr byl proveden návrh expedice na základě itineráře uskutečněné cesty.

Připravená expedice byla v předstihu určena jako součást bakalářské práce. Proto byla již ve fázi přípravy sbírána data a podklady. Samotná bakalářská práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou definovány pojmy související s expedičním turismem a stručně představena Jižní Amerika. V praktické části byla provedena analýza předpokladů expedičního turismu v těchto zemích. Mnoho uvedených míst nebylo navštíveno v rámci uskutečněné expedice, proto bylo obtížné vyhledávat relevantní informace. Následně byla provedena analýza zájezdů vybraných cestovních kanceláří v České republice. Vzhledem k různorodosti nabídky není porovnání zájezdu optimální. V závěru práce je navržen itinerář podle uskutečněné cesty. Ten může sloužit jako inspirace pro individuální turisty či podklad pro cestovní kanceláře.

Všechny tři základní cíle bakalářské práce byly splněny a výzkumné otázky v průběhu práce zodpovězeny. Při zpětném pohledu by mohl být samotný návrh expedice podrobnější, včetně všech technických detailů. V případě rozšíření této práce by mohla být pozornost zaměřena právě na podrobnější propracování expedice. Zhodnocení předpokladů expedičního turismu by mohlo být zaměřeno pouze na navštívená místa, aby mohlo být předáno osobní doporučení.

Přínos cesty byl shledán především v možnosti podílet se na přípravě expedice a na nesmírném osobním i profesním obohacení při samotné realizaci. Možnost poznat odlišnou kulturu a velké množství atraktivit cestovního ruchu je nedoceníitelná.

7. Seznam zdrojů

ADAMEC, Jaromír et al. *Cestománie IV*. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, a.s., 2008. 186s. ISBN: 978-80-7011-996-9

BABJÁKOVÁ, Miluše. *Cestovatelé Ing. Jiří Hanzelka a Ing. Miroslav Zikmund* [online]. 2014 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<http://www.cske.sk/ze-zivota-spolku/spolecenskyklub/612-cestovatele-ing-jiri-hanzelka-a-ing-miroslav-zikmund.html>

BERKOVÁ, Helena. *Před 85 lety František Běhounek jako první Čech přeletěl Severní pól* [online]. 2013 [cit. 2018-3-7]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/veda-technologie_historie/pred-85-lety-frantisek-behounek-jako-prvni-cech-preletel-severni-pol_201305240409_kpracharova

BUSINESSINFO.CZ. Businessinfo.cz. *Argentina: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2017a [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/argentina.html>

BUSINESSINFO.CZ. Businessinfo.cz. *Bolívie: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2017b [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/bolivie.html>

BUSINESSINFO.CZ. Businessinfo.cz. *Brazílie: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2017c [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/brazilie.html>

BUSINESSINFO.CZ. Businessinfo.cz. *Ekvádor: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2017d [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ekvador-zakladni-charakteristika-teritoria-18868.html>

BUSINESSINFO.CZ. Businessinfo.cz. *Kolumbie: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2017e [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/kolumbie-zakladni-charakteristika-teritoria-19431.html#page2>

BUSINESSINFO.CZ. Businessinfo.cz. *Peru: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled* [online]. 2017f [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/peru-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-19370.html#sec1>

BOROVÍČKA, Bohuslav et al. *Cestománie II*. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, a.s., 2006. 55s. ISBN: 80-7011-909-8

CK ADVENTURA s.r.o. Adventura.cz. BRAZILSKÁ MOZAIKA [online]. 2014a [cit. 2018-3-30]. Dostupné z:

<https://www.adventura.cz/zajezdy/10004-brazilska-mozaika/?filtr=zeme%3Dbrazilie>

CK ADVENTURA s.r.o. Adventura.cz. PERU A BOLÍVIE – TURISTIKA [online]. 2014b [cit. 2018-3-30]. Dostupné z:

<https://www.adventura.cz/zajezdy/6320-peru-a-bolivie-turistika/?filtr=zeme%3Dperu>

CK KARAVELA s.r.o. Karavela.cz. *EKVÁDOR – PERU* [online]. 2018a [cit. 2018-3-30]. Dostupné z: <http://www.karavela.cz/trip/ekvador-peru/?related=0>

CK KARAVELA s.r.o. Karavela.cz. *PERU – BOLÍVIE – ARGENTINA – BRAZÍLIE* [online]. 2018b [cit. 2018-3-30]. Dostupné z:

<http://www.karavela.cz/trip/peru-bolivie-argentina-brazilie/?related=0>

CK LIVINGSTONE s.r.o. Livingstone.cz. *EKVÁDOR A GALAPÁGY Země sopek a ráj zvířat* [online]. 2018a [cit. 2018-3-30].

Dostupné z: <https://www.livingstone.cz/zajezdy/amerika/ekvador-a-galapagy-318>

CK LIVINGSTONE s.r.o. Livingstone.cz. *PERU - BOLÍVIE - ARGENTINA – BRAZÍLIE Velká cesta Jižní Amerikou* [online]. 2018b [cit. 2018-3-30].

Dostupné z: <https://www.livingstone.cz/zajezdy/amerika/peru-bolivie-argentina-brazilie-307>

CK LIVINGSTONE s.r.o. Livingstone.cz. *PERU – BOLÍVIE – DŽUNGLE Hřebeny And i amazonská džungle* [online]. 2018c [cit. 2018-3-30].

Dostupné z: <https://www.livingstone.cz/zajezdy/amerika/peru-bolivie-309>

CZECH TOURISM. *Udržitelný cestovní ruch* [online]. 2018 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z: <http://www.eden-czechtourism.cz/udrzitelny-cestovni-ruch/>

ČESKÝ ANTARKTICKÝ NADAČNÍ FOND. *Česká vědecká stanice Johanna Gregora Mendela*. [online]. 2018 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<http://www.antarcticfoundation.cz/ceska-vedecka-stanice/>

FRED./ CRUISES. *What is Expedition Tourism?* [online]. 2013 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z: <http://www.fredexpeditions.co.uk/about-expedition-tourism>

GALVASOVÁ, I. et al. *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2008. 41-42s. ISBN: 978-80-87147-06-1

HOLEČEK, Milan, Peter MARIOT a Miroslav STRÍDA. *Zeměpis cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Nakl. České geografické společnosti s.r.o., 1999. 85 s. ISBN: 80-86034-39-9

HEDVÁBNÁ STEZKA. hedvabnastezka.cz. *Argentina: cestopisy a průvodce* [online]. 2015a [cit.2018-1-15]. Dostupné z:

<https://www.hedvabnastezka.cz/zeme/amerika/argentina/pruvodce/>

HEDVÁBNÁ STEZKA. hedvabnastezka.cz. *Bolívie: cestopisy a průvodce* [online]. 2015b [cit. 2018-1-15]. Dostupné z: <https://www.hedvabnastezka.cz/zeme/amerika/bolivie/pruvodce/>

HEDVÁBNÁ STEZKA. hedvabnastezka.cz. *Brazílie: cestopisy a průvodce* [online]. 2014a [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<https://www.hedvabnastezka.cz/zeme/amerika/brazilie/pruvodce/>

HEDVÁBNÁ STEZKA. hedvabnastezka.cz. *Ekvádor: cestopisy a průvodce* [online]. 2014b [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<https://www.hedvabnastezka.cz/zeme/amerika/ekvador/pruvodce/>

HEDVÁBNÁ STEZKA. hedvabnastezka.cz. *Kolumbie: cestopisy a průvodce* [online]. 2017 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

<https://www.hedvabnastezka.cz/zeme/amerika/kolumbie/pruvodce/>

HEDVÁBNÁ STEZKA. hedvabnastezka.cz. *Peru: cestopisy a průvodce* [online]. 2014c [cit. 2018-1-15]. Dostupné z: <https://www.hedvabnastezka.cz/zeme/amerika/peru/pruvodce/>

KESNER Ladislav et al. *Management kulturního cestovního ruchu* [online]. 2008 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:

https://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/GetFile10_1.pdf

KMENT, Miloslav a Marcela JEŘÁBKOVÁ. *Africký cestovatel Dr. Emil Holub*. 2. rozšířené vyd. PORS Chrudim: Kulturní dům města Holic ve spol. s městem Holic. 2016. 3,12,30 s.

KUDRNA s.r.o. [Kudrna.cz](http://kudrna.cz). *Bolívie a Amazonie* [online]. 2018a [cit. 2018-3-30]. Dostupné z: <https://www.kudrna.cz/zajezd/bolivie-a-amazonie.html>

KUDRNA s.r.o. Kudrna.cz. *Brazílie* [online]. 2018b [cit. 2018-3-30]. Dostupné z:
<http://www.kudrna.cz/zajezd/brazilie.html>

MARIOT, P. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1983. 248 s. ISBN: 978-808-1203-091

MZV - databáze Informace pro turistické cesty konzulárního odboru. *Argentina - Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům* [online]. 2017a [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/argentina/cestovani/other.html

MZV - databáze Informace pro turistické cesty konzulárního odboru. *Bolívie - Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům* [online]. 2017b [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/bolivie/cestovani/other.html

MZV - databáze Informace pro turistické cesty konzulárního odboru. *Brazílie - Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům* [online]. 2017c [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/brazilie/cestovani/other.html

MZV - databáze Informace pro turistické cesty konzulárního odboru. *Ekvádor - Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům* [online]. 2017d [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/ekvador/cestovani/other.html

MZV - databáze Informace pro turistické cesty konzulárního odboru. *Kolumbie - Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům* [online]. 2017e [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/kolumbie/cestovani/other.html

MZV - databáze Informace pro turistické cesty konzulárního odboru. *Peru - Specifika, bezpečnostní situace, doporučení turistům* [online]. 2017f [cit. 2018-1-15]. Dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/jizni_amerika/peru/cestovani/other.html

PÁSKOVÁ, M. *Local and Indigenous Knowledge Regarding the Land Use and Use of Other Natural Resources in the Aspiring Rio Coco Geopark* [online]. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. 2017 [cit. 2018-1-15].

Dostupné z: <http://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/95/5/052018/pdf>

RYGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ, I. *Cestovní ruch- podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada Publishing, 2011. 147 s. ISBN: 978-80-247-4039-3

ST LOUIS, Regis et al. *South Amerika on a shoestring*. 13. vyd. Singapore: Lonely Planet, 2016. 541, 388, 246, 189 s. ISBN: 978-1-78657-118-2

SVOJTKA a Co.,s.r.o. *Peru*. 7. české vyd. Praha: Lonely Planet, 2011. 67,195,259,411,413,487,504 s. ISBN: 978-80-256-0435-9

FRANK, Tomáš a SHA. *VÝROČÍ: 27. 1. 1929 stanul první Čech v Antarktidě*. [online]. 2018 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z: <http://www.horolezeckaabeceda.cz/aktualita.php?id=96>

TROUSIL, M., JAŠÍKOVÁ, V., *Úvod do tvorby odborných prací*. 2. vyd., rozš. Hradec Králové: Gaudemaus, 2015. ISBN: 978-80-7435-542-4.

VEDEME.CZ. *Vybrané teorie motivace k vedení lidí*. [online]. 2018 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z: <http://www.vedeme.cz/pro-vedeni/kapitoly-vedeni/65-teorie-motivace/85-teorie-motivace.html>

WIKISOFIA CREATIVE COMMONS. *Teorie motivace* [online]. 2013 [cit. 2018-1-15]. Dostupné z: https://wikisofia.cz/wiki/Teorie_motivace

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde, 2012. 114,155,591,626 s. ISBN: 978-807-2018-208

8. Přílohy

8.1 Příloha č. 1: Fotogalerie

Foto 11 Náměstí Plaza de Bolívar, Bogota, Kolumbie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 12 Plody kávovníku, oblast Salento Kolumbie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 13 Archeologický park San Agustín, Kolumbie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 14 Neogotický kostel Santuario de Las Lajas, Kolumbie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 15 Ženy prodávající ovoce a zeleninu na tržišti v Otavalu, Ekvádor

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 16 Náměstí Plaza San Francisco v Quito, Ekvádor.

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 17 Pralesní oblast Mindo, Ekvádor

Foto: Ladislav Kalous, 2017

Foto 18 Deštný prales Mindo, Ekvádor

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 19 Motýlí farma, pralesní oblast Mindo, Ekvádor

Foto: Ladislav Kalous, 2017

Foto 20 Leguán, zástupce peruánské fauny, Mancora, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 21 NP Huascarán, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 22 Rostlina Bromélie Puya Raymondi, NP Huascarán Peru
Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 23 Peruánské děti v NP Huascarán, Peru
Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 24 Ledovec Pastoruri, NP Huascarán, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 25 Laguna 69, NP Huascarán, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 26 Místní děti v krojích, Lima, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 27 Hlavní město Incké říše Cuzco, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 28 Archeologická lokalita Machu Picchu, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 29 Sopka El Misti, tyčící se nad městem Arequipa, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 30 Plovoucí ostrovy Uros na jezeře Titicaca, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 31 Ostrov Isla del Sol, jezero Titicaca, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 32 Tradiční loď plující po jezeře Titicaca, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 33 Expedice do stříbrných dolů v Potosí, Peru

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 34 Hřbitov vlaků, Bolívie
Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 35 Solná pláň Salar de Uyuni, Bolívie
Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 36 Vodopády Iguacu, Argentina

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 37 Záchraná stanice pro pašovaná zvířata, Argentina

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 38 Vodopády Iguacu, Brazílie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

Foto 39 Socha Ježíše Krista na hoře Corcovado, Rio de Janeiro, Brazílie

Foto: Alena Podsedníková, 2017

8.2 Příloha č. 2: Seznam obrázků

Obr. 1 Schéma udržitelnosti CR	9
Obr. 2 Maslowova pyramida potřeb	10
Obr. 3 Mentální mapa expedičního turismu Jižní Ameriky	11
Obr. 4 Politická mapa Jižní Ameriky	12
Obr. 5 Mapa uskutečněné expedice	52

8.3 Příloha č. 3: Seznam tabulek

Tab. 1 Přidělení hodnot předpokladů vybraných aktivit expedičního turismu	5
Tab. 2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Kolumbie	16
Tab. 3 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Ekvádoru	20
Tab. 4 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Peru	24
Tab. 5 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Bolívie	28
Tab. 6 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Argentiny	32
Tab. 7 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Brazílie	35
Tab. 8 Hodnocení zájezdů vybraných CK	41
Tab. 9 Itinerář cesty	47

8.4 Příloha č. 4: Seznam použitých zkratk

CK	Cestovní kancelář
CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NP	Národní park
NR	Národní rezervace

8.5 Příloha č. 5: Zadání k závěrečné práci

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2017/2018

Studijní program: Ekonomika a management
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Management cestovního ruchu - německý jazyk
(mcr-p-n)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Podsedníková Alena	Dolní Libchavy 332, Libchavy - Dolní Libchavy	11500628

TÉMA ČESKY:

Expediční turismus. Jižní Amerika

TÉMA ANGLICKY:

Expeditionary tourism. South America

VEDOUcí PRÁCE:

prof. RNDr. Josef Zelenka, CSc. - KRRCR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Zpracovat v souladu se šablonou na MES a s pokyny pro zpracování v MES, dále využít skriptu Trousil - Jašíková: Úvod do tvorby odborných prací a pokyny pro zpracování KRRCR, viz stránky katedry a stránky předmětu MES v LMS Blackboard.

Anotace:

Bakalářská práce na téma "Expediční turismus. Jižní Amerika" má za cíl zhodnotit předpoklady expedičního turismu ve vybraných destinacích Jižní Ameriky. Výzkum a sběr dat byl proveden během dvouměsíční expediční cesty po Jižní Americe. Teoretická část obsahuje vysvětlení pojmů souvisejících s expedičním turismem a charakteristiku Jižní Ameriky se zaměřením na expediční turismus. V praktické části je analyzován expediční turismus ve vybraných zemích Jižní Ameriky a zhodnoceny předpoklady aktivit expedičního cestovního ruchu. Dále je v praktické části zhodnocena nabídka vybraných expedičních zájezdů cestovních kanceláří v České republice. V závěru je navržena expedice napříč Jižní Amerikou a vysvětlena forma realizace. Výsledkem práce je zhodnocení předpokladů expedičního turismu vybraných destinací Jižní Ameriky, analýza nabídky expedičních zájezdů českých cestovních kanceláří a návrh expedičního zájezdu na základě absolvované cesty.

Osnova:

1. Úvod
2. Cíle a metodika práce
  - 2.1 Výzkumné metody
  - 2.2 Výzkumné otázky
  - 2.3 Metodika zhodnocení předpokladů expedičního turismu
  - 2.4 Metodika výběru zájezdů a CK
  - 2.5 Metodika zpracování návrhu expedičního zájezdu
3. Teoretická část
  - 3.1 Definice expedičního turismu a souvisejících pojmů
  - 3.2 Charakteristika Jižní Ameriky se zaměřením na expediční turismus
4. Praktická část
  - 4.1 Kolumbie
    - 4.1.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Kolumbie
    - 4.1.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Kolumbie
  - 4.2 Ekvádor
    - 4.2.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Ekvádoru
    - 4.2.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Ekvádoru
  - 4.3 Peru
    - 4.3.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Peru
    - 4.3.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Peru
  - 4.4 Bolívie
    - 4.4.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Bolívie
    - 4.4.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Bolívie
  - 4.5 Argentina

- 4.5.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Argentiny
- 4.5.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Argentiny
- 4.6 Brazílie
- 4.6.1 Nejvýznamnější lokality expedičního turismu Brazílie
- 4.6.2 Zhodnocení předpokladů konkrétních aktivit expedičního turismu Brazílie
- 4.7 Analýza nabídky zájezdů vybraných českých CK do Jižní Ameriky
- 4.7.1 CK Livingstone
- 4.7.2 CK Kudrna
- 4.7.3 CK Adventura
- 4.7.4 CK Karavela
- 4.8 Navržený expediční zájezd do Jižní Ameriky
- 4.9 Porovnání vybraných zájezdů s absolvovanou expediční cestou
- 5. Závěry a doporučení
- 6. Seznam zdrojů
- 7. Přílohy
- 7.1 Fotogalerie
- 7.2 Seznam obrázků
- 7.3 Seznam tabulek
- 7.4 Seznam použitých zkratk

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. Výkladový slovník cestovního ruchu. kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN: 978-807-2018-208
- TROUSIL, M., JAŠÍKOVÁ, V., Úvod do tvorby odborných prací. 2. vyd., rozš. Hradec Králové: Gaudemaus, 2015. ISBN: 978-80-7435-542-4.
- SVOJTKA a Co.,s.r.o. Peru. 7. české vyd. Praha: Lonely Planet, 2011. ISBN: 978-80-256-0435-9
- ST LOUIS, Regis et al. South Amerika on a shoestring. 13. vyd. Singapore: Lonely Planet, 2016. ISBN: 978-1-78657-118-2
- RYGLOVÁ, K., BURIAN, M. a VAJČNEROVÁ, I. Cestovní ruch- podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN: 978-80-247-4039-3
- MARIOT, P. Geografia cestovního ruchu. Bratislava: Veda, 1983. ISBN: 978-808-1203-091
- GALVASOVÁ, I. et al. Průmysl cestovního ruchu. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2008. ISBN: 978-80-87147-06-1
- HOLEČEK, Milan, Peter MARIOT a Miroslav STRÍDA. Zeměpis cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Nakl. České geografické společnosti s.r.o., 1999. ISBN: 80-86034-39-9

Podpis studenta: *Pedro Henrique*

Datum: 14.4.2018

Podpis vedoucího práce: *[Signature]*

Datum: 14.4.2018